

A'na tahuëri ma'sha onpocaso' Coansha ninshitërinso'

Quisocristo anitotërinpoaso'

¹ Tata Yosë nohuantërin ya'ipinpoa' iso nanan nitotacaso'. Napoaton a'na tahuëri ma'sha onpocaso' nininso' Quisocristo sha'huitërin anitotinpoaso marë'. Inaso' anquëni a'paimarin ca Coanshaco sha'huitiincoso marë'. Quisocristoíchin caso' natërahuë. Anquëni o'marahuaton, nani ma'sha a'notërinco.

² A'notohuachincora, ni'nahuë. Ina nicato, no'tëquën ninshitaranquëma'. Quisocristo chachin Yosë nanamën anitotërinco.

³ Iso quirica nontohuatama', noya cancantarama'. Ina natanpatamanta', noya cancantarama'. A'na tahuëri ma'sona onpocaso' sha'huitaranquëma'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ayaro' tahuëri nani ya'caririarinpoa huachi.

Canchisë ninanoro'saquë Yosë imapisopita ninshitërinso'

⁴ Ca Coanshaco quirica a'pataranquëma'. Asia parti ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Imarama' ni'ton, a'naya a'naya ninanoro'saquë niyontonatoma', Yosë chinotërama'. Canchisë ninanoquë niyontonamaso' a'naya a'nayanquëma' yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca quëran huarë'

ya'huërin. Ipora huanta' nanpiarin. Inaso' ya'huërápon. Co onporonta' chimianinhuë'. Hua'anëntacaso' shiranën notënanquë canchisë ispiritoro'sa' ya'huapi catahuainquëmaso marë'.

⁵ Quisocristonta' inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca isoro'paquë o'marahuaton, no'tëquën a'chintërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanopiantarin. Chimirin minsërahuaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Ya'ipi hua'ano'sa quëran chini chiníquën nanantarin. Naporahuaton, na'con nosororinpoa'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' huënainën a'parin. Chiminaton, nicha'ërinpoa.

⁶ Huëntonënuë chachin aya'conatonpoa', hua'anëntërinpoa'. Yosëichin yonquicaso marë' corto hua'ano'sa' pochin acorinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ipora quëran huarë' inasáchin natëina'. Amen.

⁷ Ni'cochi. Quisocristo o'mantararin. A'na tahuëri chitororë chachin o'mantararin. Naporo' ya'ipi piyapi'sari ni'sapi. Iráca ohuanpisopitarinta' ni'sapi. Nisha nisha piyapi'sa' sëtatona', na'nërapí. “¿Onpoatëhuacha co natërehuahuë paya?” tosapi. Tëhuëenchachin naporapi. Amen.

⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa': “Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahuë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Ipora huanta' nanopiárahuë. Co onporonta' ta'huantapohuë', ya'huërápo. Chini chiníquën nanantërahuë,” tënin.

Quisocristo ya'norinso'

⁹ Ca Coanshaco ninshitaranquëma'. Canpitaro'co chachin imarahuë. Ina marë' parisitopirëhuahuë', hua'anëntërinquë aya'coninpoa'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya ahuantarëhua'. Yosë nanamën a'chinahuëso marë' aparisitërinaco. Quisocristo imarahuë ni'ton, a'na so'ton'pa' a'parinaco, Patomosë itopiquë.

¹⁰ I'hua Tomio tahuëri Yosë chinotasoco, Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin quënanahuë. Co huë'ëpirahuë', pinëhuë quëran chiniquën nontërinco, natanahuë. Tronpita pihuirinso pochin natanahuë.

¹¹ Nontatonco, sha'huitërinco:

—Apira nani ma'sha a'notaranquën, quiricaquë ninshitëquë'. Ina quëran canchisë ninanoro'saquë a'patëquë' imarinacosopita nonchina'. Ipiisoquë, Ismirinaquë, Pircamoquë, Tiatiraquë, Sartisiquë, Piratiripiaquë, Naotisiaquë inaquëpita ya'huëpisopita a'patëquë' nitochina', itërinco.

¹² “¿Inta' nontarinco?” ta'to, tahuërëtopirahuë', canchisë së'parahuan nanparino'sa pochin ninin-sopita quënanahuë, oro quëran nipiso'. Ina-pamiáchin huanipi.

¹³ Ina huancánachin quëmapi huaniarin, ni'nahuë. Piyapi pochachin niponahuë', noya noya ya'norin. Naporopi a'mosahuaton, oro pochin nininso quëran tëtëtëntaquëchin nitonporin.

¹⁴ Huiríchin aintërin. Huirihuaita pochin huir-itërinso'. Naporahuaton, ya'pirin chachin pën nënërinso pochin ya'norin.

¹⁵ Nantëonta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso pochin huënaráchin ya'norin. Naporahuaton, chiníquën nonin. Panca so'pora ténëntërinso pochin natanahuë.

¹⁶ Inchinan imirin quëran canchisë tayora pochin nininso' së'quërin. Naporahuaton, nanamën quëran sahuëni pochin nininso' pipirarin. Cato quëran chachin to'napinan. Ya'ipi ya'pirinso' pi'i pochin a'pinin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin.

¹⁷ Ina ni'sahuato, pa'yanahuë. Chimipi pochin anotërahuë. Nantën pirayan anotopirahuë', inchinan quëran së'huarahuatonco, nontërinco.

—Ama tē'huatocosohuë'. Caso' iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'.

¹⁸ Nanpiárahüë. Chiminaporahuë', nanopiantarahuë. Caso' chini chiníquën nanantërahuë. Onporosona chiminacaiso' cari sha'huitarahuë. Ca nohuantohuato, nanopiapi. Ca nohuantohuato, chiminapona'. Co imarinacosopitahuë' chiminpachina', parisitopiquë a'pararahuë.

¹⁹ Ni'nanso' ninshitëquë'. Apira Yosë nohuan-ton, naquëranchin nani ma'sha niantaran. Ipora naporapiso', a'na tahuëri ma'sha onpocasonta', inapita a'nochinquën ninshitantaquë'.

²⁰ Ni'nanso' co quëmaora nitotopiranhuë', a'chinchinquën nitotëquë'. Canchisë së'parahuan nanoparino'saso' noya a'pinin. Inapochachin canchisë ninanoro'saquë imarinacosopita ya'huapi. Niyontonatona', chinotarainaco. Canchisë tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin ansiano'sa' a'paiarahuë, itërinco.

2

Ipisoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran sha'huitërinco:

—A'na quiricaquë ninshitaton, ansiano Ipisoquë ya'huërinso' a'patëquë' nontohuachin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'.

Inchinanëhuë quëran canchisë tayoraro'sa' së'quërahuë. Canchisë së'parahuan nanparin pochin nininsopita huancánachin pa'sárahüë.

² Nani nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopita nitotërahuë. Chiníquën ca marë' sacatërama'. Co amiatomacohüë', noya ninama'. A'naquën co noyahuë' nipachinara, co noya ni'namahuë'. Nonpin nanan a'china'piro'santa' co noya ni'namahuë'. 'Yosë a'parincoi, a'chinarai,' itopirinënquëmahuë', nonpinapi. Inapita natanpatama': 'Co no'tëquën a'chinpihuë', ta'toma', co natëramahuë'.

³ Imaramacoso marë' aparisi-topirinënquëmahuë', ahuantërama'. Co yaa'poramacohüë'. Ina marë' noya ni'nanquëma'.

⁴ Nipirinhüë', co huachi noya nosororamacohüë'. Iráca ya'nan imapomaco, tëhuëenchachin nóya nosororamaco. Canpita capininta' noya ninosororama'. Iporaso nipirinhüë' co huachi iráca pochin noya ninosororamahuë'. Co huachi canta' noya nosororamacohüë'. Ina marë' sëtato, co noya ni'nanquëmahuë'.

⁵ Iráca naporamaso' yonquiantatoma', noya niantaco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', ya'ipi cancanëma quëran nosoroantaco. Naporahuaton canpita

capininta' noya ninosoroantaco'. Co noya cancantantahuatamahuë', paaparahuatënquëma', ana'intaranquëma'. Nanparin tacopirinso pochin nisarama'. A'na tahuëri ya'huëramaquë co insonta' imasarinacohuë'.

⁶ Napoaponahuë', nisha a'china'piro'sa' co pi'pian tēranta' nohuantëramahuë', Nicoraitaro'sa' itopiso'. Co noyahuë' nicacaso' a'chintopirinënquëmahuë', co nohuantëramahuë' natëcamaso'. Carinta' co costarahuë'.

⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', Yosë'pa' ya'huëmiatarama'. Inatohua' nanpirin nara nitërinsos' ca'patama', noya noya nanpimiatarama'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

Ismirinaquë ya'huëpisopita ninshitërinsos'

⁸ Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Ismirinaquë ya'huërinsonata' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Chiminaporahuë', nanopiantarahuë'.

⁹ Imaramacoso marë' na'con parisitëramaso' nitotërahuë. Co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë nohuitacama-soachin cancantatoma', sano cancantërama'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' pa'patama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Iporaso nipirinhüë' a'naquën chiníquën pinorinënquëma'. ‘Yosë

piyapinëncoi quiyaso,' topirinahuë', Satanasë huëntonënquë ya'conpi.

¹⁰ Ipora tahuëri'sa' na'con parisitapiramahuë', ama tē'huacosohuë'. Sopai nohuanton, tashinan pëiquë po'moarinënquëma'. Yosë a'pocamaso marë' napotarinënquëma'. Shonca tahuëri pochin parisitarama'. Tëpapurinënquëmaonta', ama a'pocosohuë'. Imamiatohuatamaco, inápaquë acanaranquëma'. Inatohua' nanpimiatarama'.

¹¹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', co parisitopiquë paatoma', parisitomiataramahüë'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Pircamoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹² Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Pircamoquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Chiníquën nanantato, sahuëni cato quëran chachin to'napinan pochin nininso' ya'huëtërinco ana'inta'huaso marë'.

¹³ Canpita ya'huëramaquë nohuitërahuë. Inaquë na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantopi. Satanasëri hua'anëntopirinhüë', canpitaso' noya imaramaco. Antipasë natëtonco, noya pënëntopirinhüë', ina marë' tēpapi, ni'nama'. Satanasë chachin inaquë ya'huërin, tēnahuë. Parisitapomarahüë', co a'poramacohüë'. Ina marë' noya ni'piranquëmahuë',

¹⁴ co ya'ipinquëma' no'tëquën imaramacohüë'. A'naquëma' Paramo pochin cancantërama'. Iráca

inaso' Yosë nanamën nitotopirinhüë', Yosë piyap-
inënpita nonpintërin. Inimiconënpita hua'anën
sha'huitërin anishacancantacaiso marë', Paraco
itopiso'. Inari sha'huitohuachina, anishacancan-
topi. Nisha cancantatona', mamanshi moshapi.
Moshatona', nosha mamanshi marë' acopisonta'
ca'pi. Naporahuaton, monshihuanapi.

¹⁵ Inapochachin a'naquëma' nisha
cancantërama'. Nisha a'china'piro'sa'
a'chintohuachinënquëmara, a'naquëma' natëtoma',
Nicoraitoro'sa' a'chinpišo' imarama'.

¹⁶ Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquirama-
sopita naniantoco'. Insosona co naniantohuach-
inhüë', chiniquën ana'intarahüë. Nanamëhuë
quëran sahuëni inëshin nininso' ya'huëarin os-
hahuano'sa' ana'inta'huaso marë'.

¹⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin
nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya
natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama',
noya cancantarama huachi. Iráca isairi'o'sa' Yosëri
cosharo' a'patimarin, mana itopiso'. Inachachin
po'orahuëso' carimanta' quëchinquëma' sano
cancantacamaso marë'. Imaramaco ni'ton, nasha
nininëma' a'naya a'nayanquëma' aco'inquëma'.
Canpitaora nitotarama'. Huiiri na'piquë
ninshitahuato, quëchinquëma'. Cancanëma quëran
noya noya nohuitaramaco huachi. Nani huachi,"
itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Tiatiraquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁸ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Tiatiraquë ya'huërinsona'
ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Yosë hui'ninco quirica a'pataranquëma'.
Ya'pirahuë pën nënërinso pochin ni'ton, ya'ipi
yonquiramaso quëran huarë' nitotërahuë.
Nantëhuënta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso
pochin ni'ton, huënaráchin ya'norin.

¹⁹ Canpitaso' noya ninama'. Noya
natëtomaco, ninosororama'. A'naquëma'
pahuantohuachinquëmara, nicatahuarama'.
Ma'sha onpoapomarahuë', noya ahuantërama'.
Ya'nan imapomaco, noya ninama'. Iporaso'
na'con na'con nicatahuarama'. Ina marë' noya
ni'piranquëmahuë',

²⁰ co ya'ipi cancanëma quëran imaramaco-
huë'. A'na sanapi corto pëiquë chachin nonpin
nanan a'chintopirinquëmahuë', co a'paramahuë'.
Íraca Quisapira pa'pí co noyahuë' sanapi nipo-
nahuë', chiníquën nanantaton, piyapínëhuëpita
anishacancantërin. Inapochachin iporaso' ina
sanapi pënënarinquëma' co noyahuë' nicacamaso'.
'Noya monshihuanacaso'. Mamanshi moshacaso
marë' nosha acohuachina, noya capacaso'.
Ca'co', itohuachinquëmara, a'naquëma' natëtoma',
monshihuanama'. Nosha mamanshi marë'
acopiso' ca'nama'. Ina pochin ina sanapi
nonpintërinquëma'.

²¹ Co a'naroáchin ana'intërahuë'. Hua'qui'
pënënpirahuë', co pi'pisha tëranta' nohuantërinhuë'
natëincoso'. Oshahuanacaso' co yaa'porinhuë'.

²² Iporaso nipirinhüë' ana'intarahüë huachi.
Chiníquën aparisitarahuë. A'napitanta' anisha-
cancantërin sopita co oshanëna' a'pohuachinahuë',
chiníquën ana'intarahüë.

²³ Sanapi imarinsopitaso' co natërinacohüë'

ni'ton, ata'huan tarahuë. Ina nicatona', ya'ipi imarinacosopitanta' yonquiapi. 'Tèhuënhachin Sinioro nohuitërinpoa'. Yonquirëhuasonta' nitotërin. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa', tosapi.

²⁴ A'naquëmaso nimirinhuë' co nonpin nanan natëramahuë'. 'Noya noya nitotërai,' itopirinëinquëmahuë', 'Sopai imatona', napopi,' ta'toma', co ina natëramahuë'. Iporahuanta' noya imaramaco ni'ton, co aquëtë' pënëna'huanquëmaso' ya'huërinhuë'.

²⁵ Chiníquën cancantatoma', o'manta'huaquë huarë' imamiatoco.

²⁶ Sopai minsëhuatama', a'na tahuëri chiníquën nanan quëtaranquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' natëhuatamaco, catahuaramaco nisha nisha piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'.

²⁷ Tata Yosë nohuanton, chiníquën nanantërahuë. Canpitanta' catahuaramaco copirnoros'a' co natërinacosopitahuë' ana'inta'huaso'. No'pa huë'ëta hua'naquë pa'quirëso pochin oshahuano'sa' ana'intarihua'.

²⁸ Naporahuaton, huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin quëchinquëma'. Noyápiachin a'pintaranquëma'.

²⁹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

3

Sartisiquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran Quisoso sha'huitaantarinco:

—Ansiano Sartisiquë ya'huërinsona'
ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco ninshitaranquëma'. Caso' can-
chisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso' canta'
camairahuë, natërinaco. Naporahuaton, tay-
oraro'sa' së'quërahuëso pochin, ansianoro'santa'
acorahuë a'chinacaiso marë'. Canpitaso' no-
huitëranquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamaso-
pita nitotërahuë. A'napitaso' nicatënënguëma',
'noya imapi,' topirinahuë', co tëhuëenchachin
imaramacohuë'. Chimipi pochin cancantërama'.

² Ipora huanta' niyontonpiramahuë', topinan
quëran naporama': 'Ya'ipi natëtoi, noya ninai,' top-
iramahuë', co huachi Yosë noya ni'ninquëmahuë'.
Huë'ërëso pochin cancantërama' ni'ton, co yon-
quiramahuë'. Pënsha yatacopirinso pochin can-
cantërama'. Pën yatacopihuachina, pishitëre'
noya orotacaso marë'. Inapochachin canpitanta'
chiniquën Yosë yonquiantaco'.

³ Ya'nan natanapoma', Yosë nanamën
no'tëquën a'chintërinënguëma'. Ina yonquiatoma',
ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita
naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran casáchin
yonquico. Co noya cancantaantahuatamahuë',
a'naroáchin ana'intaranquëma'. Ihuatona'pi
huë'ninso pochachin a'nanaya ana'intaranquëma'.
Co nitotasënguëmahuë', o'mantararahuë'.

⁴ Napoaponahuë', caraichinquëma'
noyápiachin cancantërama'. Canpitaráchin
noya nicatoma', co në'huëtërinso pochin
cancantaramahuë'. Ina marë' canpitaso'
noya ni'saranquëma' ni'ton, Yosë'pa'
ichiya'huëcontaranquëma'. Inatohua' nóya

cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'.

⁵ Inquëmaso' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' pa'sarama'. Noyápiachin cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. Inatohua' ya'huëmiatarama'. Nanpirin quiricaquë nininëma' nani ninshitëranquëma'. Co onporonta' tapiarahué'. Tata Yosë sha'huitarahuë: 'Isopita imamiatërinaco,' itarahué. Anquëniro'santa' natanapi.

⁶ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Piratiripiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁷ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Piratiripiaquë ya'huërinsonata' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Caso' noya noyaco. Casáchin no'tëquën a'chinahuë. Iráca Yosëri Tapi sha'huitërin. 'A'na tahuëri quëma shiparinquën ya'ipi piyapinëhuëpita hua'anëntarin,' itërin. Iráca ninorincoso chachin nani o'marahué Yosë huëntonënquë aya'cona'huanquëmaso marë'. Niahuiquë ya'coana i'soarahuatë', aya'conë'. Inapochachin carinquëma' aya'conpatëinquëma', co insonta' nanitërinhuë' ocoiinquëmaso'. Oncotohuatëra, co a'napita nanitopihuë' ya'conacaiso'.

⁸ Cari nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotërahuë. Co na'aquëmahué' nipomarahué', noya ninama'. Co chiníquën nanantapomarahué', nanamëhuë noya

imarama'. Co tapanatomahuë', 'Quisocristoíchin imarai,' tēnama' ni'ton, ya'coana i'soatēreso pochin catahuanquēma' na'a piyapi'sa' a'chintacamaso'. Ca nohuanton, pēnētarama'. Co insonta' nanitarinhuë' ata'tēinquēmaso'.

⁹ A'naquēn nonpintatēnēnquēma', 'Yosē piyapinēnpitacoi quiyanta',' itopirinēnquēmahuë', Satanasē huēntonēnquē ya'conpi. A'na tahuēri ca nohuanto, inapitanta' isonahuatona', noya nontarinēnquēma'. 'Tēhuēnchachin no'tēquēn imarama'. Quisocristo nosororinquēma'; itarinēnquēma'.

¹⁰ Chiníquēn cancantatoma', imamiatoco, itēranquēma'. Natēramaco ni'ton, carinquēmanta' na'con catahuanquēma'. A'na tahuēri ya'ipi isoro'paquē ya'huēpisopita chiníquēn aparisitarahuë tēnica'huaso marë'. Co naporo' parisitaramahuë'. Nicha'ēsaranquēma'.

¹¹ Co hua'quiya quēranhuë' o'mantararahuë. Ama naniantatomacohuë', imamiatoco. Ni'cona sopai minsēchinquēma'. Ina minsēhuachinquēma', co inápaquē canaaramahuë'.

¹² Sopai minsēhuatama', Yosē ya'huērinquē chachin pantarama'. Piyon pēi' achinirinso pochin na'con nohuantaranquēma'. Napoaton ya'huēmiatontarama'. Co pipiaramahuë'. Yosē co onporonta' a'poarinquēmahuë'. Nininēn chachin acotaranquēma'. A'na tahuēri panca ninano' ya'huapon. Inápa quēran o'mararin. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina nininēonta' acotaranquēma'. Canta' Quisosoco o'mantahuato, nasha nininēhuë acotaranquēma'. Co onporonta' a'poaranquēmahuë'.

13 Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Naotisiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

14 —Ina quëran ansiano Naotisiaquë ya'huërinso' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. No'tëquën nonato, no'tën nanan a'chintëranquëma'. Co onporonta' non-pintëranquëmahuë'. Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninahuë. Napoaton, ya'ipi piyapi'sa' natëinacoso' ya'huërin.

15 Caso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotato, co noya ni'nanquëmahuë'. Ni'co'. Të'nai' noyápiachin o'orë'. Ahuaihuatëranta', yashin o'orë'. Co noya huairinsohuë' nipirinhüë' o'opatëra, amirotërë', topi. Inapochachin ni'nanquëma'. A'naquën noya ahuaireso pochin noya imarinaco. Canpitanta' noya imaramaco naporini, noya ni'itënuquëmahuë'. A'naquëonta' të'nai pochin nipi. Co nitochátërapihuë' ni'ton, nosororahuë.

16 Canpitaso nipirinhüë' co noya ahuaireso pochinhüë' ninama'. 'Noya imarai,' topiramahuë', co ya'ipi cancanëma quëran imaramacohüë' ni'ton, yaa'poranquëma'. Ma'sha amirotatë' yaimoreso pochin ni'nanquëma'.

17 Canpitaso' naporama': 'Na'a ma'sha ya'huëtërincoi ni'ton, noya ya'huarai. Quiyaso' noya piyapicoi. A'napita quëran noya noya nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë',

topiramahuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Cancanëma quëran yonquiramasopita nitotërahuë. Sa'ahuaya pochin ni'nanquëma'. Coriqui pahuantërinso pochin canpitaso' na'con pahuantarinquëma' noya cancantacamaso'. Somaraya pochin cancantatoma', co tëhuënhachin nohuitëramacohuë'. Sa'ahua capa a'mocaso' nininso pochin co noyápiachin cancantëramahuë'. Pa'pi nosorotërama'.

18 Napoaton pënënanquëma'. Chiníquën nontoco catahuainquëma'. Ni'co'. Oro a'pëhuatëra, ya'ipi në'huë inquirin. Orosachin quëparitërin, noyasáchin nininso'. Inapochachin canpitanta' nontoco catahuainquëma' noya yonquicamaso marë'. Na'con pahuantarinquëma' Yosë pochin nicacamaso'. Casáchin yonquico Yosë noya ni'inquëma'. Yonquihuatamaco, huiríchin a'morëso pochin noya nisarama'. Somaraya pochin cancantërama' ni'ton, co tëhuënhachin nohuitëramacohuë'. Nimirioquë acorayatëreso pochin anoyacancanchinquëma' cancanëma quëran nohuitamacoso marë'.

19 Nosoroatëinquëma', chiníquën nontëranquëma'. Ana'intaranquëma' noya cancantacamaso marë'. Co noyahuë' yonquiramasopita a'porahuatoma', casáchin tahuërëtantaco huachi.

20 Cancanëmaquë yaya'coancantëranquëma'. Ina marë' nontaranquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin ninaranquëma'. Natanahu-atamaco: 'Ya'coancantoco,' itohuatamaco, ya'coancantaranquëma'. Niichicoshatëreso pochin nóya ninohuitarihua'. 21 Nani sopai

minsërahuato, Tata Yosë'pa' ya'huarahuë. Ya'ipiya hua'anëntarai. Canpitanta' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' noya acoaranquëma'. Canpitaro'co hua'anëntarahuë.

²² Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë' ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

4

Inápaquë Yosë chinotopiso'

¹ Ina quëran inápaquë në'përahuato, quënanahuë. Yosë ya'huërinquë chachin ya'coana ni'soatërin, ni'nahuë. Naporahuaton, inápa quëran ya'nán nontërinco' nontaantarinco. Tronpita pihuiopiso pochin natanahuë.

—Isëquë huëntaquë'. Nani ma'sha a'nochinquën. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoto, anitotaranquën, itërinco.

² A'nanaya Ispirito Santo nohuanon, hua'narëso pochin Yosë ya'huërinso' quënanahuë. Hua'anëntacaso' shiranëinquë a'nara' huënsëárin, ni'nahuë.

³ Inaquë nisha pochin ya'norin. Na'pi noyápiachin nininso pochin huënaratarin. Caspi, cornarina inapita pochin huënaratarin. Noyápiachin ya'norin. Yahua'tani tahuitërin, huënsëárin. Yahua'tan niponahuë', huëron pochin caninchin a'pinin. Ismirarita pochin huënaratarin, ni'nahuë.

⁴ Inaquë cato shonca catapini ansiano'sa' hua'anëntacaso' shiraro'saquë tahuishin miáchin

huënsëapi. Huirichinachin a'mopi. Yancotë' oro quëran nininso' yancopi.

⁵ Yosë hua'anëntacaso' shiranën quëran o'cori pochin nininso' pipiarin. Huënsha huënsha'tarin. Huiratacarintërinso pochin nonpiso' natanahuë. Canchisë pën nënërinso' Yosë notënanquë chachin ni'nahuë. Inapitaso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso', tēnahuë.

⁶ Shira notënanquë panca sono pochin ya'huërin. Co i'sha pochinhuë'. Isihuico pochin niponahuë', acopoquë huarë' quënantërë'.

Yosë shiranën tahuirinquë catapini ma'sharo'sa pochin nininso' ya'huëpi, nanpirihuanpiso'. Na'a ya'pirahuanatona', itoparan itoparan quënantopi.

⁷ Nisha nisha ni'topi. A'naso' pa'pini pochin ya'norin. A'nanta' toro pochin ya'norin. A'nanta' piyapi pochin ya'piratërin. Ya'natoninsoso', panca onian pochin ya'norin.

⁸ Nisha nisha niponaraihuë', ya'ipiya anpiantëhuanpi. Saota saota ya'huëtapi. Ina aipi, ina acopo', cato quëran chachin ya'pirin ya'huëtapi. Inapitaso' tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotápi. Co ta'topihuë'. Napopianachin naporapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! ¡Noyasáchin ninin!
Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Iráca quëra huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiárin. Inaso' ya'huërárin. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi.

⁹ Apira apira chinotapi. “¡Ma noyacha Yosëso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Na'con catahuarinpoa' ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,'

itahua'. Inaso' hua'anëntomiatarinpoa'. Co onporonta' ta'huantarinhue'," topachinara,
¹⁰ ansiano'santa' Yosë yonquiapi.
 "Tëhuëinchachin hua'anëntërinpoa'. Co onporonta' chimianinhue'," ta'tona', cato shonca catapini chachin isonahuatona', chinotapi: "Quëmasáchin nóyanquën," itatona', Yosëri ayancotërinso', shiranën notënanquë acoantapi. Chinotatona', itapona':

¹¹ "Quëmasáchin Sinioro imarainquën. Noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënquën. Nani tahuëri natëinënquën. Ya'ipi nanitaparan. Ya'ipi ma'sha ninan. Quëma nohuanton, ipora huanta' ya'huarin," itopi.

5

Carniroa'hua quirica ma'patërinso'

¹ Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahue. Inápaquë ya'huërinso' quënanato, quirica ni'nahuë, so'nanpinan. Inchinan imirin quëran Yosëri së'quërarin. Cato quëran chachin nani ninshitërin. To'niquë noyá achinpitërin. Canchisëro' achinpitërin.

² A'na anquëninta' ni'nahuë. Chiníquën nanantaton, chiníquën nonin.

—¿Inta' noya noya ni'ton, nanan ya'huëtërin to'niro'sa' i'shotahuaton iso quirica oporinacaso'? tënin.

³ Ya'ipiro'paquë yonisápirinahuë', co insonta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinacaso'. Inápaquë ya'huëpisopitanta' co nanitopihuë'.

Acoporonta' yonípirinahuë', co inso tëranta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinatón nicacaso'.

⁴ Co insonta' nanitohuachinhuë', chiníquën sëtato, na'nërahuë. Na'nëapirahuë',

⁵ a'na ansiano sha'huitërinco.

—Ama na'nëquësohuë'. Ni'quë'. Tapi shiin nani ya'ipi minsërin. Cota huëntonënquë nasitaton, chini chiníquën nanantërin. Inari nanitërin to'ni i'shotahuaton quirica oporinacaso', itërinco.

⁶ Itohuachincora, Quisoso quënanahuë. Huan-canachin Yosë huënsërinso ya'cariya huaniarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Quisoso chachin niponahuë', carniroa'hua nani tëpapiso pochin ya'norin. Canchisë pomohuan nisahuaton, canchisë ya'pirin ya'huëtërin. Chiníquën nanantaton, canchisë ispiritoro'sa' a'parin ya'ipiro'paquë nicainpoaso marë'.

⁷ Ina quëran ya'cariconahuaton, Yosë inchinan quëran quirica ma'parin.

⁸ Nani ma'pahuachina, ma'sharo'sa pochin nininsopita isonahuatona', Carniroa'hua chinotapi. Ansiano'santa' isonahuatona', ina chinotapi. A'naya a'naya arparo'sa' së'quëpi pi'niatona' chinotacaiso marë'. Sënaonta' a'naya a'naya quëpapi, oro quëran nininso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' ya'huërin tomontacaso marë'. Tomontërinso pochin imarëhuasopita Yosë nontërëhua'. “Nontohuatëhua', noya nataninpoa',” ta'tona', Yosë chinotapi.

⁹ Chinotatona', inahuara yonquinëna quëran nasha cantanën cantarapi.

“Noya noyanquën, Sinioro, ni'ton, nanan ya'huëtërinquën quirica ni'camaso'. To'ni i'shotohuatan, nani ma'sha anitotarancoi. Iráca tēparinēnquën. Chiminaton, piyapi'sa' sopai quëran ocoiran Yosë imacaiso marë'. Napoaton quëmasáchin nanitëran ya'ipiya hua'anëntacaso'. Nisha nisha parti ya'huëpirinahuë', imarinēnquën, Sinioro. Nisha nisha nananquë nonpisopita imarinēnquën. Nisha nisha copirnorí hua'anëntërinso-pita niponaraihuë', natërinēnquën.

10 Hua'anëntëranquë aya'conan. Corto hua'ano'sa pochin acoran Yosëíchin yonquicaiso marë'. A'na tahuëri no'paquë chachin ichihua'anëntëran huachi. Ma noyanquëncha quëmaso paya,” itopi, cantatona'.

11 Ina quëran hua'huayátërahuë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë shiranën, ma'sharo'sa pochin nininsopita, ansiano'sa' inapita tancapitopi. Hua'huayátërahuë ya'huëpi, co pichinahuanhuë'. Inapitanta' chiníquën naporapi:

12 “¡Ma noyacha Carniroa'huaso paya! Piyapi'sa' oshanëna' inquitacaso marë' chiminin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparín. Nani ma'sha ya'huëtërin, ya'ipi hua'anëntërin. Ya'ipi nitotërin. Napoaton ya'ipinpoa' natëahua'. ‘Yosparinquën, Sinioro,’ itahua’,” tosapi.

13 Ina quëran ya'ipi Yosëri nininsopita napopianachin chinotapi, natanahuë. Inápaquë

ya'huërin sopita, isoro'paquë ya'huërin sopita, chiminpisopita, marëquë ya'huërin sopita, ya'ipiya Yosë chinotapi.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Hua'anëntarinpoa' ni'ton, ‘Yosparinquën’ itahua'. Inasáchin natëahua'. Noya noya ni'ton, chinotahua'. Ya'ipiya nanitaparín. Carniroa'huanta' inapochachin chinotahua'. Ipora quëra huarë' ina natëahua',” tosapi.

14 —Naporinchi paya. Tëhuënychachin inasáchin natëahua', topi catapini ma'sharo'sa pochín ninin-sopitanta'. Ansiano'santa' isonahuatona', chinotapi.

6

To'ni i'shorinso'

1 Yosë nohuanton, hua'narëso pochín niantarahüë. Quirica so'nanpinan nininso' quënantarahüë, canchisë to'niquë achinpitërinso'. Naporo' Carniroa'huari ya'nan achinpitërinso' i'shotërin. I'shotohuachina, a'na ma'sha pochín nininso' chiniquë nonin, huirá pochín natanahuë.

—¡Huëquë huachi! itërin.

2 Itohuachina, cahuario ya'norin, ni'nahuë, huiríchin nininso'. Ina aipi quëmapí huënsëarin. Pë'chínan quëparín. Piyapí'sa' yaminsërin ni'ton, hua'an pochín yancotëtatón, pa'sarin minsëcaso marë'.

3 Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochín nininsoarinta' përantarin.

—¡Huëquë huachi! itërin.

4 Itohuachina, nisha cahuario ya'norin, quëhuashin nininso'. Ina aipi a'na quëmapinta' huënsëarin. Panca sahuëni së'quëarin. Chiniquën nanan ya'huëtërin quira nicacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë na'a piyapi'sa' niahuëatona', nitëparapi. Nisha nisha parti quira nisapi. Co huachi noya ya'huapihuë'.

5 Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin.

—¡Huëquë huachi! itohuachina, yara cahuario ya'norin, ni'nahuë. Quëmapi ina aipi huënsërinso' paransa së'quërin cosharo' pë'tënacaso marë'.

6 Naporo' catapini ma'sharo'sa' huancánachin, noninso' natanahuë:

—Ya'ipi cosharo' na'con pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', a'na quiroichin trico pa'anapi. Inapochachin a'na cosharonta' pahuanarin. Sipataso' trico pochin niponahuë', co ina pochin pa'topirinhuë', inanta' pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', cara quiroichin pa'anapi. Toma', huino, inapitanta' pahuanarin. Ni'cona chiniatama', tënin.

7 Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. Nani catapini i'shotërin. Ina i'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin, ya'natomarinso'.

8 —¡Huëquë huachi! itohuachina, a'na cahuarionta' ya'noantarin, sha'píchin nininso'. Quëmapi ina aipi huënsërinso', Chimirin itopi. Ina nohuanton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Notohuaro' chiminatona', chimipiro'sa' ya'huëpiquë pa'sapi. A'naquën niahuëatona', nitëparapi. A'naquën

tanari tēpaarin. Naporahuaton, chiníquēn caniori masarin ni'ton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Tanan ni'niro'sarinta' tēparapi. Inapoatona', patoma patoma pochin piyapi'sa' chiminapi. Cacharonquē un cuarto itopi.

⁹ Ina quēran a'na to'niquē achinpitērinso' i'shotantarín. I'shotantahuachina, artaro Yosē chinotacaso marē' acorinso' inápaquē ni'nahuē. Inanaquē na'a imapisopita chiminpisopita quēnanahuē. Nanpipona', nóya imapi. Co tē'huatonaraihuē', Yosē nanamēn a'chinpi. Ina marē' tēpapi.

¹⁰ Tēpahuachinara, hua'yanēna' inápaquē ya'huēcontarahuatona', Yosē nontápi.

—Quēma Siniro chini chiníquēn nanantēran. Noyasáchin nicaton, no'tēquēn nonan. ¿Onporo huarēta' oshahuano'sa' ana'intaran? Tēparinacoiso marē' no'tēquēn ana'intacaso' ya'huērin, tosapi.

¹¹ Napotohuachinara, Yosēri itērin:

—Ninataco'. Oshaquēran ana'intarahuē. Co tahuēri naniyatērarinhuē'. A'napita imarina-cosopita ipora huanta' pēnēntapi. A'naquēn tēpaantahuachina', isēquē chachin huēantapi anta'. Naporo huarē' tēparinēnquēmasopita no'tēquēn ana'intarahuē, itērin. Itahuaton, huiríchin a'mocaiso' quētērin. Noyápiachin cancantopi ni'ton, huiríchin a'motērin.

¹² Ina quēran a'na to'niquē achinpitērinso' i'shotaantarín. Inarē' nani saotaro' i'shorin. Inapotahuachina, panca ocohua pa'sarin. Pi'i tashiaton yaráchin nisarin. Yoquinta' co huachi a'pianinhuē'. Nincoan huē'saponahuē', quēhuashin huēnai pochin nisarin.

13 Naporahuaton, tayloraro'santa' anotapi. Iquira nara nitërinso' canora niponahuë', panca ihuan pa'pachina, notohuaro shitatërinso pochin nisapi.

14 Pi'iro'tënta' capa nisarin. Quirica so'nanëso pochin co huachi ya'noarinhuë'. Naporahuaton, motopiro'sa', so'tono'sa', inapitanta' nacon nacontatona', itopa itopa nichihuincapi.

15 Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ta'arapi. Copirnoros'sa', hua'ano'sa', sontaro hua'ano'sa', ma'huanos'sa', chiniquëno'sa', inapita Yosë të'huatatona', ta'arapi. Motopi'pa' ta'arahuatona', na'pi naninos'saquë ya'conapi na'picaíso marë'. Patronos'sa' piyapinënpitarë chachin panca na'pianaros'saquë na'pirapi.

16 Ya'ipi piyapi'sa' të'huatatona', motopi non-tapirinahuë':

—Panca na'piros'sa' notarintatona', ya'copiinacoi ama Yosë quënanaincoíso marëhuë'. Inápaquë hua'anëntarin. Carniroa'huanta' chiniquën no'huirincoi.

17 Nani ana'intacaso' tahuëri nanirin. Ana'intoahuachincoi, co insonta nanitarinhüë ina chinitacaso', tosapi.

7

Yosë marcanën acotopiso'

1 Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahüë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarinco. Catapini anquëni ya'nopi, ni'nahuë. A'naso' pi'i pipirinso' parti huaniarin. A'nanta' pi'i ya'coninso' parti huaniarin. Huancanachionta' cato' ninotërapí.

Inaquëpita Yosëri acorin isoro'pa' ana'intacaiso marë'. Oshaquëran Yosë nohuanton, ana'intapi. Pi'pisha pahuanarin ni'ton, anquëniro'sari ihuan ya'copirapi ama marëquë, isoro'paquë inaquëpita ma'sha onpocaiso marëhuë'. Ama nararo'sa tëranta' oyanacaiso marëhuë' ya'copirapi.

² Ina quëran a'nanaya a'na anquëninta' ya'noantarin. Pi'i pipirinso' parti quëran huë'sahuaton, hua'na'huaya quësarín Tata Yosë marcanën acocaso marë'. Inaso' catapini anquëniro'sa' sha'huitërin:

³ —Ama apiramiáchin ana'intocosohuë'. Ninat-aco Yosë piyapinënpita catahuai. Co Yosë marcanën acochátëraraihuë'. Të'yainaquë acotëra'piapoi. Nani acotohuatoi, ya'ipiro'pa', marë, nararo'sa', inapita ana'intoco', itiirin.

⁴ Ina quëran të'yainaquë Yosë marcanën acotëra'piapi a'napitari nohuitacaiso marë'. Notohuaro' acotë'yatëra'piapi. Pichirahuaton:

—Pasa catapini shonca catapini huaranca acotërai, tënin, natanahuë. Ya'ipi Isairro huëntono'saquë napotërin.

⁵⁻⁸ Shonca cato' huëntono'sa' ya'huërin, isairro'sa' itopiso'. Nisha nisha nininsopita ya'huëpi: Cota, Nopino, Caro, Asiri, Nipitari, Manasisi, Simion, Nihui, Isacaro, Saporono, Cosi, Mincamin, inanapo huëntono'sa' ya'huërin ni'ton, shonca cato huaranca, shonca cato huaranca acotë'yatëra'piapi.

Huiríchin a'mopiso'

⁹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' Yosë'pa' quënanahuë.

Co pichicasohuë'. Nisha nisha piyapi'sa' Yosë hua'anëntacaso' shiranën notënanquë huaniapi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Nisha nisha parti quëran huëcatona', Carniroa'hua yamotatona', notërapì. Inapitaso' huiríchin a'mopi. Mërëmë pochin nininso' së'quërahuatona', Yosë chinotapì.

10 “Tata Yosëíchin nicha'ërinpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Carniroa'hua anoyacantërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi chiníquën nonatona'.

11 Inaquë Yosë chachin hua'anëntacaso' shiranënquë huënsëarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Ina tahuirinquë notohuaro' anquëniro'sa' huaniapi. Chinotopiso' natanahuatona', inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapì:

12 “Tëhuënychachin Sinioro, piyapi'sa' nicha'ëran. ¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Ya'ípiya chinochinënquën. Ya'ípi nitotëran. Chini chiníquën nanantaton, ya'ípiya nanitaparan ni'ton, ya'ípi natëinënquën. ‘Yosparinquën,’ ichinënquën. Na'con natëmiatarainquën. Co onporonta' a'poarainquënhuë'. Amen,” itapì.

13 Ina quëran a'na ansiano nataninco.

—¿Ma piyapi'sata' isopita, huiríchin a'mopiso'? ¿Intohua quërantà' huëntapì? ¿Nitotëran tí? itërinco.

14 —Co caso' nitotërahuë'. Quëma nitotëranso'. Sha'huitoco canta' nitochi, itohuatëra, sha'huitërinco:

—Isopitaso' chiníquën parisitaponaraihuë', co Yosë a'popihuë'. Carniroa'huari huënainën quëran anoyacancantërin ni'ton, huiríchin a'mopi.

¹⁵ Napoaton Yosë ya'huërinquë huëntapi. Tahuërirë chachin tashirë chachin ina chinotapi. Yosëri ichiya'huëaton, ni'sarin.

¹⁶ Co huachi tanaponahuë', co yamoroponahuë'. Co pi'iri picahuachin, parisitaponahuë'. Noya ya'huëintarapi.

¹⁷ Ni'co'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'paiarin. Quëchitërahuaton, noya ii' a'notërin o'ocaiso marë'. Inapochachin Carniroa'huari imapisopita a'paiarin. Yosë'pa' noya noya nanpiapi. Yosëri chachin na'nëi' amitarin ni'ton, co huachi sëtaponahuë', itërinco.

8

Sënan oro quëran nininso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarinco, ni'nahuë. Ipora huanta' Carniroa'hua quirica së'quëarin. Nani saota to'niquë achinpitërinso' i'shotërin. A'naíchin pahuanarin i'shocaso'. Naporo' a'naíchin nininso' i'shotarin. I'shotohuachina, ya'ipiya copica topi. Miria ora pochin co manta' nonpihuë'.

² Ina quëran canchisë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë notënanquë huanirapi. Inaquë huanihuachinara, a'naya a'naya tronpita quëtopi pihuicaiso marë'.

³⁻⁴ Co'huara pihuiyatërasoihuë', a'na anquëninta' huëcaton, Yosë chinotopiquë artaroa'huaya notënanquë huaniconin. Apëtinan oro quëran

nininso' sē'quērin. Inaquē na'a yonarin pochin pimóchin nininso' acorin panca tomontacaso marē'. Yosē ya'huērinquē chachin tomontarin. Tomontērinso pochin Yosē imapisopitanta' ina nontápi. “Ma noyanquēncha quēmaso paya. Nani tahuēri catahuacoi, Sinioro,” itohuachinara, noya natanin.

⁵ Ina quēran anquēni Yosē artaronēnquē ya'caritahuaton, na'a pēnaya' manin. A'pētinanquē acorahuaton, isoro'paquē tē'yatērin. Tē'yatohuachina, a'naroáchin huira pochin natanahuē. Chiníquēn tēnētērin. O'corinta' huēnsa huēnsa'tarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. (Nani huachi Yosēri ana'intarin, tēnahuē.)

Tronpita pihuiipiso'

⁶ Naporo' canchisē anquēniro'sa' tronpita yapi-huirapi. Co napopianachin pihuiapihuē'. A'naya a'naya pihuirapi.

⁷ Ya'nan pihuirinso' irinpachina, Yosē nohuan-ton, ocai', pēn, inapita inápa quēran anotarín. Huēnairē chachin anotarín. Pancana huiquitarín. Patoma pochin huiquitarín. [Cacharonquē un tercero, topiso'.] Nararo'sa', panpatēro' inapitanta napochachin huiquitarín.

⁸ Ina quēran a'na anquēninta' tronpita pihuiantarín. Pihuiantahuachina, panca motopi pochin nininso' ni'nahuē. Pēn pochin orotērimarin. Yosē nohuan-ton, marēquē anoitērin. Inaquē anotohuachina, patoma pochin marē huēnai taranin.

9 Patoma pochin ma'sharo'sa' inaquë ya'huërinso' chiminpi huachi. Panca nancharo'santa' patoma pochin ta'huantopi.

10 Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, panca tayora anotarín, panca orotërinso'. Anotohuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin iiro'sa' tapiarin.

11 Ina tayorasó' Main itopi. Tëquëin, i'shaa'huaro'sa', inapita patoma pochin main nisarín. Máin ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' ina o'otona', chiminapi.

12 Nani cara anquëni pihuirín. A'nanta' pihuiantahuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin pi'i tapiarin. Yoqui, tayoraro'sa', inapitanta' patoma pochin tapiapi. Napoaton tahuëri nipachina, co huachi pi'i noya a'pianinhuë'. Tashinta' yoqui, tayoraro'sa', inapita co huachi noya a'pianpihuë'.

13 Ina quëran panca onian quënanahuë. Inápaquë a'ninquëchin yanponarin. Piyapi pochin noninso' natanahuë.

—¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosë a'popi ni'ton, piyapi'sa' chiníquën parisitapona'. A'napita anquëniro'sa' pihuiantahuachina, isoro'paquë ya'huëpisopita aquë aquëtë' parisitapona', ténin.

9

1 Ina piquëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, tayora anotërinso' pochin a'nanta' o'marin. Yosë nohuanton, chiníquën nanan ya'huëtërin sopairo'sa' oncorapirínso' parti i'soatacaso marë'. Nanin acoporo' pa'ninso' i'soatarín.

2 I'soatohuachina, acopo quëran conai' pipiarin. Yaráchin tomontarin. Panca pën quëran tomontërinso pochin pipiton, pi'i ya'copiarin. Ya'ipi parti tashiarin.

3 Naporahuaton, conai quëran notohuaro' sopairo'sa' pipiapi. Panca sëquërë pochin ya'norahuatona', pipiapi. Pa'pi të'huatoro'. Sëquërë pochin niponaraihuë', yonpinca pochin huitapi.

4 “Ama panpatëro', nara mono', nitërinso' inapita pë'yacosohuë'. Piyapi'sa' co Yosë marcanën të'yainquë ya'huëtohuachinarahuë', inapita aparisi-toco,” itërin.

5 Co tëpaponaraihuë', a'natërápo yoqui pochin aparisitapi. Yonpincari huininsó pochin niponahuë', co sanoaponhuë'. Pa'pi iquin natanaponaraihuë', co chiminaponahuë'.

6 Na'con parisitataona': “Chimiin nipachin,” tosapirinahuë', co chiminaponahuë'. Chiminacaiso' nohuantopirinahuë', co nanitapihuë'.

7 Panca sëquërë pochin ya'notona', chiníquën pa'sapi. Cahuarioro'sa' quira nicacaiso marë' tapapiso pochin pa'sapi. Yancotë pochin oro quëran nininsó' yancopi. Naporahuaton, piyapi pochin ni'topi.

8 Aihuan ni'ton, sanapi pochin aintapi. Pa'pini' pochin natëtopi.

9 Sha'huëtëonta' tachiton. Hua'na pochin ni'ton, co ohuanchináchinhuë'. Pa'pachinara, anpiantëna quëran chiníquën tënëntërapí. Quira toronano'sa' cahuarioro'sari ohuararinso pochin tënëntapi.

10 Naporahuaton, yonpinca pochin hui'notopi. Iquin huitatona', a'natërápo yoqui pochin aparisi-

tapi.

¹¹ Hua'anën ya'huëtërin anta'. Inari camairinso', sopairo'sa' oncorapirinso' parti quëran huë'nin. Cotio nananquë Apatono itopiso'. Crico nananquë Aporiono itopi. Tiquitona'pi tapon naporin.

¹² Na'con parisitacaiso' ninoton, nani a'notërinco. Ina ni'pirahuë', na'con na'con parisitacaso' ya'huapon. Catoro' aparisitacaso' pahuanarin nica'huaso'.

¹³ Yosë nohuanton, nani a'natërápo anquëniro'sa' tronpita pihuipi co noyahuë' nipisopita ana'intacaiso marë'. Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, inápaquë nontërinso' natanahuë. Artaroa'huaya pomonënpita huáncana quëran nontaton, pihuitona'pi itapon:

¹⁴ “Catapini anquëniro'sa' i'quiritëquë pa'ina' piyapi'sa' aparisitacaiso marë'. Panca i' yonsanquë nani ninarapiso', Iyopiratisii' itopiquë,” itërin.

¹⁵ Itohuachina, anquëniro'sa' a'parin piyapi'sa' ana'intacaiso marë'. Iráca inaquë acopirinhüë'. Nani ora nanirin ni'ton, a'parin huachi patoma pochin piyapi'sa' tēpacaiso marë'.

¹⁶ Ina quëran hua'huayátërahuë sontaro'sa' huë'sapi, ni'nahuë. Cahuarioro'sa aipi huënsëriapi. “Cato pasa michon huë'sapi,” tēnin, natanahuë.

¹⁷ Hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' quënantarahuë. Hua'na coton sontaro'sa' a'mopiso pochin a'mopi. Pënsha pochin huënaráchin nipi. A'naquën caninchin. A'nanta' sha'píchin. Cahuarioro'santa' nisha ya'nopi. Pa'pini' pochin mototopi.

Nanamën quëran pën, conai', sha'pi mo'shi', inapita pipiapi.

¹⁸ Cahuarioro'sa nanamëna quëran inapita pipi-
rahuatona', patoma pochin piyapi'sa' tëparapi. No-
tohuaro' chiminapi.

¹⁹ Nanamëna quëran tëparapi. Huinamëna
quëraonta' ya'huan pochin quëtëtatona', tëparapi.

²⁰ Na'a piyapi'sa' chiminpirinahuë', co
naporo tëranta' a'napitaso' yonquiapihuë'.
Ni'saponaraihuë', inachachin co noyahuë'
cancantapi. Aquëtë chachin sopairo'sa' chinotapi.
Nisha nisha mamanshi moshapi. Oro quëran,
prata quëran, hua'na quëran, na'pi quëran, nara
quëran, ina quëranpita nipiso'. Co inapitaso'
quënantopihuë', co natantopihuë', co iratopihuë'.
Co nanpipirinahuë', mosharapi.

²¹ Pa'pi co noyahuë' cancantatona', tëpatapi,
pënotapi, monshihuanapi, ma'sha ihuatapi. Yosëri
ana'intërinso' ni'sáponaraihuë', co naporo tëranta'
nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'.

10

Quirica'huaya oporininsó'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin a'na anquëninta'
niantarahuë, chiniquën nanantërinso'. Chitoro'
huancana inápa quëran o'mararin. Motën
yahua'tani tahuitërin. Ya'pirin pi'i pochin a'pinin.
Tonainta' pën pochin ya'noarin.

² Quirica'huaya së'quërin. So'nanpinan
nipirinhuë', nani oporininsó' së'quërin.
O'marahuatón, inchinan nantën quëran marëquë

i'naitarin. Ahuënan nantën quëran isoro'paquë i'narin. Panca masho ni'ton, naporin.

³ Chiníquën nanantaton, chiníquën nonsarin. Pa'pini' përarinso pochin natanahuë. Përapachina, inápa quëran canchisë huira pochin nininsopitari a'panipi.

⁴ Nonpachinara, natanato quiricaquë yaninshitopirahuë', inápa quëran a'na sha'huitërinco: “Ama naporinso' ninshitëquësohuë'. Co a'napita sha'huitacaso' ya'huërinhuë',” itërinco.

⁵ Naporo' panca anquëni marëquë, no'paquë inaquëpita i'narinso' inchinan tanpaquën anquiontarin.

⁶ “Yosë ni'sárinco ni'ton, co nonpinahuë'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huaton, co onporonta' ayaponhuë'. Isoro'pa', marë, pi'iro'të', ya'ipi ya'huërinso'pita inari ninin. Tëhuënhachin co huachi hua'qui quëranhuë' ana'intomiatarin.

⁷ A'naíchin anquëni pahuanarin tronpita pihuicaso'. Ina pihuiantahuachina, oshahuano'sa' ana'intahuaton, ya'ipiya Yosëri hua'anëntarin. Piyapi'sa' inahuara co nitotopihuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', ipora huarë' nanirín. Inimiconënpita ana'intahuaton, hua'anëntarin,” ténin panca anquëni.

⁸ Ipora huanta' a'na nantën quëran marëquë i'naitarin. A'na quëraonta' no'paquë i'narin. Ina quëran inápa quëran nontërinco' itantarínco:

—Paaton, quirica'huaya së'quërinso' ma'paquë',

⁹ itohuachincora, pa'sahuato,

—Quirica'huaya quëtoco, itërahuë'.

—Noyahua'. Macaton, ca'quë'. Ninoi pochin cashin ca'saran. Napoaponahuë', nani ni'ipatan, main nisarin, itërinco.

¹⁰ Quirica'huaya masahuato, ca'nahuë. Ninoi pochin cashin ca'pirahuë'. Nani ni'ipatëra, main natanahuë.

¹¹ Ina quëran sha'huitërinaco:

—Na'a piyapi'sa' pënëantaquë'. A'na tahuëri ma'sona onpocaiso' Yosë anitotarinquën. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, copirnoros'sa', inapita ma'sona onpocaiso' Yosë ninoton, anitotarinquën ninshitamaso marë', itërinaco.

11

Catoya'pi Yosëri a'parinso'

¹ Ina quëran mitro pochin nininso' quëtërinaco a'nica'huaso marë'.

—Yosë chinotopiso pëi' a'niconquë'. Artaronta' a'niquë'. Nani a'nihuatan, piyapi'santa' Yosë chinotopisopita onposona ya'huëpiso' nitotacaso marë' pichiquë'.

² I'iratëso nimirinhuë', ama a'niquësohuë'. Inaquë nisha piyapi'sa' ya'conapi. Co Yosë imaponaraihuë', inaquë ya'conahuatona', tapirapi. Yosë ninanonëonta' tapirapi. Cara pi'ipi miria pochin napotapi.

³ Naporo tahuëri'sa' cato' quëmapi a'pararahuë pënëntacaiso marë'. Yaa'pahuato, chiniquën nanan quëtarahuë no'tëquën sha'huicaiso marë'. Piyapi'sa' na'con oshahuanpi ni'ton, cato' quëmapi sëtapi. Sëtatona' sa'catën nininso' a'mosapi

piyapi'sa' oshanëna' ayonquicaiso marè'. Cara pi'ipi miria pënëntapi, itërinco Yosë.

⁴ Catoya'piso' nóya pënëntapona', Yosëri chachin a'parinso'. Panca nanparino'sa' orotërinso pochin nica-tona', Yosë nanamën anitotapona'. Oripo nara pochin nipi anta', Yosë notënanquë ya'huërinso'.

⁵ Yosë nohuanton, sacai' nininsopita nanitapapi. A'napitari yatëpahuachina', nanamëna quëran pën pipiarin. Pipihuachina, yatëpapisopita huëyarapi. Huëyarahuatona', chiminapi. Ina pochin Yosëri catahuarin ni'ton, minsëapi.

⁶ Iráca pënëntona'piro'sa' nani ma'sha nipi piyapi'sa' ayonquicaiso marè'. Inapochachin catoya'pi Yosëri a'parinso', nani ma'sha nanitapaapi. Yosë nontahuachina', co o'nanaponhuë'. Inapotatona', pënëntápona'. Tëquëionta' nontahuachina', huënai' taranapon. Ina quëran Yosë nohuanton, nisha nisha canioro'sa' acorapi Yosë yonquicaiso marè'.

⁷ Nani ya'ipi noyá pënëntohuachina', co huachi aquëtë' pënëntacaso' ya'huaponhuë'. Naporo' ma'sha pa'pi të'huatoro nininso' ya'noarin. Acoporo' quëran huë'sarin. Huë'sahuaton, cato ya'pi ahuëquiarin. Ina quëran minsërahua-ton, tëpararin.

⁸ Quirosarinquë chachin tëpararin. Inaquë iráca Quisosonta' tëpapi. Inaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahuë' cancantopi. Sotomaquë, Iquipitoquë inaquëpita ya'huëpisopita pochin cancanta-tona', oshahuanacaisoáchin yonquipi. Catoya'pi tëpahuachina', cachiquë të'yatapi. Co pa'pitapihuë'.

⁹ Cara tahuëri miria pochin nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita inapitari ni'sapi. Nicaponaraihuë', co

nohuantapihuë' pa'pitacaiso'.

¹⁰ Tëpapi ni'ton, capa cancantatona', pita nisapi. Ma'shanënanta' topinan a'naya a'naya niquëtapi. “Hua'qui' pënënatonpoa', apininpoa' nipirihuë', iporaso' nani chiminpi,” ta'tona', capa cancantapi.

¹¹ Cara tahuëri miria napoápirinahuë', a'nanaya Yosë nohuanton, nanpiantarahuatona', huanintarapi. Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'pi të'huatapi.

¹² Naporo' inápa quëran nontërinso' natanapi.

—¡Isëquë huëntaco huachi! itarin. Napotihuachina, inimiconënpitari nicasoi', catoya'piso' inápaquë paantapi. Chitororë chachin paantapi.

¹³ Naporo chachin panca ocohua pa'sarin. Pa'pachina, notohuaro' pëiro'sa' ohuatarin. Canchisë huaranca piyapi'sa' chiminapi huachi. A'napitaso' pa'pi të'huatapi. “Yosë nohuanton, naporin. ¡Ma'pitacha nanitaparín paya!” tosapi.

¹⁴ Nani catoro' parisitapiso' ni'nahuë. Shiarahuaton, a'nanta' a'notantarínco. Hua'narëso pochín ni'nahuëso' sha'huichinquëma'.

Ya'natontarinso' pihuirinso'

¹⁵ Ina quëran ya'natontarinso' anquëninta', pihuiantarin. Pihuihuachina, inápaquë chiníquën nonsapi, natanahuë.

“Íráca quëra huarë' na'a copirnoros'a' ya'huëpirinahuë', iporaso' Yosëri ya'ipiya hua'anëntarin. Quisocristorë chachín hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipiapihuë',” tosapi.

¹⁶⁻¹⁷ Cato shonca catapini ansiano'santa' Yosë'pa' ya'huëpiso' isonahuatona', Yosë chinotapi:

“Yosparinquën, Sinioro. Quëmasáchin ya'ipi nani-taparan. Iráca quëran huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanpiaran. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntaran.

18 Nisha nisha piyapi'sa' no'huirinënquënsopita ana'intaran. Ya'ipi chiminpisopita' no'tëquën ana'intaran. Imarinënquënsopitaso nipirinhüè', acanaaran. Inso tëranta' natëhuachinquën, inápaquë quëpaaran. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita imapachinënquën, acanaaran. A'napitaso nipirinhüè' piyapi'sa' aparisitaton tēpapi ni'ton, chiníquën ana'intaran,” itapi.

19 Ina quëran hua'narëso pochin nicasoco, Yosë pëinën inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin ni'nahuë. Iráca chinotopiso pëi acohuana Yosë caposonën ya'huërin. Ina pochin nininso' inápaquë ni'nahuë. Nicasoco, o'coritërin, tēnëntërin, huiratërin, ocohua pa'nin, ocai' anotërin, naporin. Yosë chiníquën nanantërin ni'ton, naporin.

12

Panca ya'huan pochin ya'norinso'

1 Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahüë ayonquiinpoaso marë'. A'na sanapi inápaquë quënanahuë. A'morinso' huënaráchin huënaráchin. Pi'i pochin a'pinin. Nantëanaquë yoqui ya'huërin. Shonca cato' tayloraro'sari yancotë pochin motën tahuitërin.

2 Inaso' cayoron. Nani yahuaiarin ni'ton, chiníquën iquitaton, parisitárin.

³ Ina quëran a'na ma'sha inápaquë ya'norin, niantarahüë. Panca ya'huan pochin niponahuë', ina quëran panca panca ninin. Quëhuashin nisahuaton, canchisé motën ya'huëtërin, shonca pomohuanin. A'naya a'naya motënquë hua'an pochin yancotë yancorin.

⁴ Huinamën quëran inápaquë huihuicon-tahuachina, tayoraro'sa' a'tëntontarahuaton, isoro'paquë të'yatimarin. Patoma pochin të'yatimarin. Ina quëran hua'narëso pochin quënantarahüë. Panca ya'huan pochin nininso' pa'nin. Sanapi notënanquë huaniarin. "Huaihuachin, hua'huin matahuato, ca'sarahüë," ta'ton, ninararin.

⁵ Ninaso', huairin. Quëmapia'huaya huairin. Inaso' chini chiniquën nanantaton, a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntapon. No'tëquën ana'intapon ni'ton, ya'huani yatëparin. Ina marë' ninarápirinhuë'. Nani nasitohuachina, Yosëri nicha'ërin. Ya'huërinquë chachin quëpantarin ichihua'anëntacaso marë'.

⁶ A'shinso nipirinhüë', co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'arin. Inaquë Yosëri nani tapatërin ya'huëcaso marë'. Cara pi'ipi miria pochin inaquë ya'huarin ni'ton, cosharo' quëtapí.

⁷ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahüë. Inápaquë quira nisapi. Anquëni hua'an Miquiri itopiso' anquëninënpita camairin panca ya'huan pochin nininso' minsëcaiso marë'. Inanta' anquëniro'sa' camairinsopitarë chachin ahuëtopirinhüë',

⁸ co nanitopihüë' minsëcaiso'. Miquiri anquëninënpitari minsërahuatona', isoro'paquë

a'paimapi.

⁹ Inapotatona', panca ya'huan pochin nininso' inápa quëran të'yatopi. Inaso' sopai chachin, Satanasë itopiso'. Ya'ipi piyapi'sa' yanonpintërin. Ina minsërahuatona', anquëninënpitarë chachin isoro'paquë të'yatopi.

¹⁰ Ina quëran inápaquë chiníquën noninso' natanahuë.

“Tëhuëenchachin sopai yaminsëpirinpoahuë', Yosë nicha'ërinpoa'. Quisocristorë chachin hua'anëntarinpoa'. Sopairi Yosë nontaton, na'con sha'huirapirinpoa'. ‘Oshahuanpi,’ itëra'piarinpoa'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sha'huirapiápirinpoahuë', nani Yosëri minsërin.

¹¹ Carniroa'hua chiminaton, huënainën quëran anoyacancantërinpoa' ni'ton, sopai minsërëhua'. Nanamën sha'huitatëhua', minsërëhua'. Yatëpapirinënpoahuënta', co a'porëhuahuë', tosapi.

¹² Napoaton inápaquë ya'huëpisopita noya cananchina'. Ya'ipiro'paquë, marëquë, inaquëpita ya'huëpisopitaso nipirinhuë', parisitapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Sopai pa'sárin minsëcaso marë'. ‘Co hua'quiya quëranhuë' Yosë ana'intarinco,’ ta'ton, chiníquën no'huitërin. No'huitaton, piyapi'sa' yaminsërin.”

¹³ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahué. Ya'huan pochin nininso' nani isoro'paquë të'yatopi. Të'yatohuachina, sanapi huairinso' aparisitapirinhuë',

14 Yosëri catahuarin cha'ëcaso marë'. Panca onian pochin anpiantëhuanaton, ta'arin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sahuaton, cara pi'ipi miria pochin inaquë na'piarin. Yosë nohuanton, ma'sha ya'huërin capacaso'.

15 Chiníquën no'huiton, ya'huani yamapirinhuë'. Nanamën quëran panca ii' pipirin. Tëquëin pochin pipirin sanapi quëpacaso marë'.

16 Ii' të'yatopirinhüë', no'pa' huëncharohuachina, ya'ipiya yanquirin. Co chimiitërinhuë'.

17 Napoaton sopairi chiníquën no'huirin. No'huiton, pa'nin a'napita hua'huinpita ahuëapon. Yosë natëpisopita tëpacaso marë' pa'nin. Quisoso imasapi ni'ton, aparisitarin.

18 Ina yonquiaton, marë yonsanquë huaniarin.

13

Ma'sha marë quëran pipirinsö'

1 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahüë. A'na ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsö' marë quëran pipiarin. Canchisë motohuan nisahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. A'naya a'naya pomonënuë yancotë' ya'huëtërin. Hua'an pochin chiníquën nanantërin ni'ton, naporin. Motënaquë nininënpita nani ninshitërin, Yosë pinorinsö'. “Yosë quëran chini chiníquën nanantërahuë,” ta'ton, ninshitërin.

2 Yarani pochin niponahuë', tocani pochin nantëtërin. Nanamënso' pa'pini pochin nanantërin. Panca ya'huani chachin chiníquën nanan quëtapon ni'ton, chiníquën nanantaton, copirno ya'conapon.

³ A'na motën ahuëtohuachina', chiminatë pochin niponahuë, noyatantarin. Noyatohuachin, ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapi. Pa'yatatona', imasapi.

⁴ Panca ya'huan chinotatona', acorinsonta' chinotapi. Notohuaro' piyapi'sa' ina yonquiatona', natëapi: “Ma noyacha inaso paya. Chini chiníquën nanantarin. ¿Incarita' nanitërin ina minsëcaso'?” tosapi.

⁵ Sopai nohuanton, ma'sha marë quëran pipirinso' na'con Yosë pinosarin. “Yosë quëran chini chiníquën nanantërahuë. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë!” toсарin. Sopairi catahuarin ni'ton, copirno ya'conarin. Chini chiníquën nanantarin ni'ton, ya'ipi copirnoros'a' camaiarin. Cara pi'ipi miria ya'ipiya hua'anëntarin.

⁶ Na'con Yosë pinosarin. “Caso' Yosëco,” toconapon. Yosë ya'huërinsonata' nocanarin. Inaquë ya'huërinso-pitanta' pinosarin.

⁷ Yosë imapisopita co quë'yarinhüë'. Sopai nohuanton, aparisitarin. Quira nisahuaton, canatarin. Notohuaro' piyapi'sa' nisha nisha parti ya'huëpisopita hua'anëntarin. Nisha nisha nananquë nonpisopita hua'anëntarin.

⁸ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari natëapi. Carniroa'hua imapisopitaichin co ina chinotapihuë'. Inaso' a'na quirica ya'huëtërin. Nanpirin quirica itopiso'. Inaquë nininënpita nani ninshitërin. Isoro'pa' ninin quëran huarë' imapisopita ninoton, inaquë ninshitërin. “Canpoa marë' Carniroa'hua chiminin,” ta'tona', ina imasapi. A'napitaso nipirinhüë' co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huërinhuë' ni'ton, ma'sha marë quëran pipirinso' chinotapi.

- 9 Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'.
- 10 “Mapachinënquëma', parisitacaso' ya'huërin. Sahuëniquë yatëpahuachinënquëma', ahuantacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. ‘Yosë catahuarinpoa', ta'toma', imamiatoco'.”

Ma'sha no'pa quëran pipirinso'

11 Ina quëran hua'narëso pochin ni-antarahuë. A'na ma'shanta' no'pa quëran pipiarinso' ni'nahuë. Carniroa'hua pochin cato' pomona'huaya ya'huëtërin. Noya ya'noaponahuë', panca ya'huan pochin chiníquën nonsarin.

12 Inanta' chiníquën nanantapon. Chiníquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' camaiarin ma'sha marë quëran pipirinso' chinotacaiso marë'. Inaso' motën ahuëtohuachinara, chiminatë pochin niponahuë', noyatantarinso' ni'ton, piyapi'sari chinotapi.

13 Ma'sha no'pa quëran pipirinsonta' nani ma'sha nanitaparin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ina nohuanton, pën inápa quëran anotarin. Piyapi'sa' ni'tërantapaquë napoarin.

14 Nisha nisha acoarin, sacai' nininso'. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' ni'tonënquë naporin. Piyapi'sari ni'pachina': “Tëhuënhachin inaso' Yosë,” tosapi. Notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Ina quëran itapon: “Panca mamanshi niahua'. Sahuëniquë ahuëatona' shitëpapirinahuë', noyataantarinso' nonanatëhua' chinotahua',” itohuachina', nisapi.

¹⁵ Ina quëran aquëtë chachin piyapi'sa' non-pintarin. Ina nohuanton, mamanshi nanpirinso pochin ya'noarin. Noninso pochin natanapi. “In-sosona co moshahuachincohuë' tēpaco',” tosarín.

¹⁶ Ina quëran camaiantarin. “Marca niacotacaso' ya'huërin. Tē'yamaquëhuë nipon, inchinan imiramaquëhuë nipon niacotoco'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ma'huanos'a', sa'ahuaros'a', patronos'a' piyapínēnpitarē chachin, ya'ipiya niacotacaso' ya'huërin. Co a'naya tēranta' pahuantacaso' ya'huërinhuë',” tosarín.

¹⁷ Co marca niacotohuachinahuë', co huachi nanitapihuë' ma'sha pa'anatona' canacaiso'. Co pa'anacaiso tēranta' nanitapihuë'. Ma'sha marē quëran pipirinso' marcanēn niacotēra'piapona'. A'naquēn nininēn chachin niacotapi. A'naquēnso nipirinhuë' nomironēn niacotapi.

¹⁸ No'tēquēn yonquiamaquē huarē' nomironēn nitotarama'. “Piyapi niponahuë', inasáchin natērēhua',” ta'tona', saota pasa saota shonca saota niacotapi.

14

Pasa catapini shonca catapini huaranca catapiso'

¹ Ina quëran hua'narēso pochin niantahuato, Carniroa'hua quēnantarahuë. Sion motopiquē huaniarin. Inarē' pasa catapini shonca catapini huaranca piyapi'sa' ya'huapi, ni'nahuë. Imapi ni'ton, ina nininēn niacotē'yatopi. Tata Yosē nininēonta' niacotopi.

² Ina quëran inápaquē chiníquēn tēnētērinso' natanahuë. Panca so'pora pochin tēnētēntarin.

Chiníquën huira pochin natanpirahuë', arparo'sa' pi'niatona', naporapi.

³ Nasha cantanën inápaquë cantarapi. Yosë notënanquë cantarapi. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitanta' natanapi. Pasa catapini shonca catapini huaranca imapisopita cantapiso'. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosori nicha'ërin. Oshanëna marë' chiminaton, anoyacancantërin ni'ton, inapitaráchin nanitopi ina cantacaiso'.

⁴ Noyápiachin cancantapi. Co pi'pisha tëranta' monshihuana'pi pochin cancantopihuë'. Yosëíchin yonquiapi. Insëquësona Carniroa'hua pa'pachin, imasapi. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', nani Yosëri nicha'ërin. Ya'nan cayarinsó macatë' Yosë quëtërëso pochin nicatona', inasáchin chinotapi. Nani tahuëri Carniroa'huanta' chinotapi.

⁵ Co pi'pisha tëranta' nonpinpihuë'. Noyápiachin cancantapi.

Cara anquëniro'sa' pa'sapiso'

⁶ Ina quëran a'na anquëninta' quënanahuë. Inápaquë yanponarin noya nanan sha'huicaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, ya'ipiya sha'huitarin.

⁷ —Yosë tē'huatatoma', natëco'. Ana'intacaso' tahuëri nani naniriarin ni'ton, inasáchin imaco'. Ya'ipi isoro'pa', inápaquë ya'huërinso', marë, iiro'sa', ya'ipiya ninin ni'ton, chinotoco', itarin anquëniri chiníquën nontaton.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, sha'huitarin:

—Iráca na'a oshahuano'sa' Papironiaquë ya'huëpi. Panca ninano' nipirinhüè', Yosë nohuanton, ta'huantopi. Inapita pochin cancantopisopita ya'huantapirinahuè', Yosëri ana'intarin. Pa'pi co noyahuè' yonquiatona', na'a piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, ta'huantapi. Noyá ta'huantapi, tënin.

9 Ina piquëran a'na anquëninta' paaton, chiníquën nonsarin.

—Ama ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëcosohüè'. Ama mamanshinën moshacosohüè'. Të'yamaquë marcanën yaacotarinquëma' hua'anëntinquëmaso marè'. Ama natëcosohüè'. Ina chinotohuatama', Yosë ana'intarinquëma'.

10 Chiníquën no'huitëinquëma', main huino o'shitërëso pochin ana'intarinquëma'. Parisitopiquë a'pahuachinquëma', pënuquë parisitarama'. Carniroa'hua, anquëniro'sa' inapita ni'tërantapaquë no'tëquën ana'intarinquëma'.

11 Co onporonta' pën tacopiaponhuë'. Inaquë conainta' tomontápon. Parisitápona. Co sanoarinhuë'. Insopitasona ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëtona', mamanshinën moshahuachina', tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisitápona'. Co marcanën niacotacaso' ya'huërinhuë', tënin.

12 Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. Yosë nanamën natëtoma', Quisocristo imamiatoco'. Aparisitopirinënuquëmahüè', ama a'pocosohüè'.

13 Ina quëran inápa quëran noninso' natanahuë:

—Apira sha'huichinquën ninshitëquë': Insosona

Sinioro imarinso marë' chiminpachina, noya cancanchina', tēnin. Ina quëran Ispirito Santo tapon:

—Tēhuēnchachin Yosë'pa' pa'pachina', chinotapi. Yosë marë' sacatopi ni'ton, inápaquë canapi huachi, tēnin.

Piyapi'sa' mapiso'

¹⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, chitoro' quënanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë a'naso' huënsëarin, piyapi pochin ya'norinso'. Chiníquën nanantaton, oro quëran nininso' yancorin. Imirin quëran nisha sahuëni sē'quërin nitërinso' macacaso marë'.

¹⁵ Naporo' anquëni Yosë pëinën quëran huë'nin. Huëcaton, sha'huitiarin:

—Nani ora nanirin, maquë huachi. Trico noya cayahuachina, a'naroáchin sahuëniquë manë'. Inapochachin iporaso' ora nanirin piyapi'sa' macacaso marë', itërin.

¹⁶ Itohuachina, manin. Cayarinso' manëso pochachin manin huachi.

¹⁷ Ina quëran a'na anquëni ya'huërë Yosë ya'huërin quëran pipiantarin. Inanta' nisha sahuëni ya'huëtërin, inëshin nininso'.

¹⁸ A'na anquëninta' Yosë chinotopi quëran huë'nin. Inari pën ni'sarin ora nanihuachin, ana'intacaso marë'. Huëcaton, sha'huitërin:

—Nani ora nanirin isoro'pa' ana'intacaso marë'. Opa cayahuachina, manëso pochachin a'naroáchin maquë', itërin anquënniri.

¹⁹ Itohuachina, a'naroáchin co imapisopitahuë' manin ana'intacaso marë'. Yosëri chiníquën no'huiton, no'tëquën ana'intarin.

20 Ni'co'. Oparo'sa' mapachinara, ninano aipiran quëparapi. Inaquë panca nanpiquë to'poipi. Opai' pipihuachina, quëhuain ninin. Huënai pochin ya'norin. Inapochachin ana'intoahuachina, panca huënai' pa'sarin, ni'nahuë. Cara pasa quiromitro pochin pancaitërinso'. Cahuario motën ya'cari huarë' anpotarin huachi.

15

Canchisë anquëniro'sa' ana'intacaiso marë' acorinso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri oshahuano'sa' chiniquën ana'intarin. Ina anitotincoso marë' nani ma'sha a'notërinco. Pa'pi huëhuëpiro' ni'nahuë. Canchisë anquëni ya'huarin. A'naya a'naya Yosëri yaa'parin piyapi'sa' ana'intacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë nani ma'sha onpocaiso' ya'huapon. Inapoaton, ana'intërinso' naniarin.

² Co'huara anquëniro'sa' pa'shatërasoihuë', inápaquë panca sono' niantarahuë. Isihuico pochin niponahuë', huënaratarin. Pën pochin ya'norin. Sono yonsanquë na'a piyapi'sa' quënanahuë, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' minsëpisopita. Isoro'paquë ya'huapona', co mamanshinën moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. Parisitaponaraihuë': "Yosëichin imarai," ta'tona', imamiatopi. Iporaso' Yosë'pa' ya'huatona', noya ya'huërapa. Arparo'sa' Yosëri quëtërin pi'niatona' cantacaiso marë'.

³ Iráca Moisësë Yosëíchin natëton, inimiconënpita minsërahuaton, cantarín. Inapochachin isopitanta' cantarapi. Carniroa'hua cantarinsonta' cantarapi.

“¡Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya! Ya'ipi nanitaparan. Ma noyacha catahuanancoi paya. Chiníquën nanantaton, noya ninan. Noya hua'anëntaton, no'tëquën ana'intëran. Co onporonta' nonpinanhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' natëinënquën.

⁴ Ya'ipiya Sinioro të'huachinënquën. Ya'ipiya yonqui'inënquën. Quëmasáchin nóyanquën. A'na tahuëri no'tëquën oshahuano'sa' ana'intaran ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', chinotarinënquën,” topi cantatona'.

⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin, ni'nahuë. Acoana Yosë caposonën ya'huërinquë chachin quënanahuë.

⁶ Canchisë anquëniro'sa' ina quëran pipiapi. Huiríchin huiríchin a'mopi. Të'tëtënquë oro pochin nininquë nitonpopi. Piyapi'sa' oshahuanpi ni'ton, Yosëri a'paarin nisha nisha aparisitacaiso marë'.

⁷ Ina marë' canchisë minëro'sa' pochin nininso' ya'huërin, oro quëran nipiso'. A'nara' ma'sha pochin nininso' minëro'sa' masahuaton, anquëniro'sa' quëtërin. “Paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. A'naya a'naya të'yanantohuatama', Yosëri chiníquën ana'intarin huachi,” ta'ton, a'naya a'naya quëtërin. Yosëso' co onporonta' chimianinhuë', ni'sárinpoa'.

⁸ Noya noya ni'ton, ya'ipi nanitaparin. Ina të'huatacaiso marë' conai pochin nininso'

tomontarin. Ya'ipi Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' yanquëëtërin. Co insonta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Nani piyapi'sa' ana'intohuachina, naporo huarë' noya ya'coantapi.

16

Minëro'saquë ya'huërinso' tē'yanantopiso'

¹ Naporo' chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso quëran chiníquën noninso' natanahuë.

—Piyapi'sa' ya'huërinquë paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' tē'yanantoco'. Tē'yanantohuatama', parisitapi. Pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiníquën no'huiton, ana'intarin, itërin anquëniro'sa'.

² Ina natanahuaton, a'nara' pa'nin. Isoro'pa' nocorahuaton, minëquë ya'huërinso' tē'yanantërin. Tē'yanantohuachina, na'a piyapi'sa' panca ta'tarapi. Sëncopi pochin pipitëra'piaona'. Co noyatochináchinhuë' nisapi. Ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' imapisopita parisitapi. Marcanën niacotopi ni'ton, Yosë nohuanton, ta'taráchin nisapi. Mamanshinënta' moshapi ni'ton, parisitápona'. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoton, a'notërinco, ni'nahuë.

³ Ina quëran a'na anquëninata' paaton, minëquë ya'huërinso' marëquë tē'yaitarin. Inaquë tē'yaitohuachina, huënai' taranarin. Chimipi huënnainën pochin anën nisarin. Napoaton ya'ipi marëquë ya'huërinso'pita taquiapi.

⁴ Ina piquëran a'na anquëninata' pa'nin. Minëquë ya'huërinso' iro'saquë tē'yaitohuachina, inapitanta'

huënai' taranarin. Tëquëin, i'sharo'sa', inapita napoapi.

⁵ Napohuachina, anquëni ii' a'pairinsoari Yosë nontafon tapon:

“No'tëquën Siniro ana'intaran. Iráca quëra huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanpiaran. Noy-asáchin ninan.

⁶ Na'a imarinënsopita tëpapi. Noya pënëntopirinahuë', tëpapi ni'ton, i'huërëtatón, ana'intaran. Iiro'sa' huënai' atarantëran ni'ton, ina tëranta' o'ocaiso' ya'huërin. No'tëquën ana'intaran,” itërin.

⁷ Artaro quëraonta' noninso' natanahuë: “Tëhuëenchachin Siniro quëmasáchin ya'ipi hua'anëntëran. Chini chiníquën nanantaton, no'tëquën nonan. No'tëquën ana'intaran,” tënin.

⁸ Ina quëran a'na anquëninata' pa'nin ana'intacaso marë'. Minëquë ya'huërinso' pi'iquë të'yanantohuachina, pi'i chini chiníquën pi'catarin. Pën pochin pi'cataton, piyapi'sa' chiníquën aparisitarin.

⁹ Panca huëyaponaraihuë, co nirotapihuë'. Yosë no'huitona', pinosapi: “Sopai pochin cancantaton, aparisitarinpoa' ni'sora,” tosapi. Parisitaponaraihuë', co nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'. Co Yosë yayonquiapihuë'.

¹⁰ Nani catapini anquëniro'sari ana'intapona' pa'pi. Ina quëran a'nanta' ma'sha marë pipirinso' ya'huërinquë pa'nin. Hua'anëntacaso' shiranëinquë chachin paaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantarin. Të'yanantohuachina, ya'ipiya tashiarin. Piyapi'sa' chiníquën parisitatona', tarëtapí.

11 Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhüë', piyapi'sari ta'taráchin nicatona', no'huipi. "Pa'pi co noyahuë' ni'ton, aparisitarinpoa'," topi pino-tona'. Co naporo tēranta' oshanëna' yaa'poapihuë'.

12 Ina quëran a'na anquëninta' pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' panca i'quë tē'yaitërin, Iyopiratisii' itopiquë. Inaquë tē'yaitohuachina, pancai' niponahuë', huiñquintomaton, yaniromarin. Copirnoros'a' noya pēntonacaiso marë' yaniromarin. Pi'i pipirin parti quëran huë'sapi quira nicacaiso marë'.

13 Ina quëran panca ya'huan pochin nininso' niantarahuë. Ma'sha marë quëran pipirinso', non-pin nanan pēñtona'pi, inapitanta' niantarahuë. Cara chachin nanamëna quëran cara sopairo'sa' pipipi, inpo pochin ya'nopiso'.

14 Sopairo'sa' ni'ton, nani ma'sha nanitapapi. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sari natëcaiso marë'. Nonpintatona', napoapi. Nisha nisha copirnoros'a' camaira'piapona' quira nicacaiso marë'. Ana'intacaso' tahuëri nani ya'caritëriarin ni'ton, niyontonapona'. "Canpoari Yosë minsëahua'," ta'tona', napoapona'.

15 Nani Quisoso sha'huitërinpoa': "Ni'co, iyaro'sa'. A'nanaya o'mantararahuë. Ihuatë pochin nicato, co nitotasënquëmahuë', o'mantararahuë ni'ton, nani tahuëri ninaco. Noya ninahuatamaco, noya cancantarama'. Yosë noya ni'sarinquëma'. Noyápiachin a'morëso pochin noyasáchin nico'. Ina quëran o'mantahuato, co tapanapomahuë'. Noya cancantarama'," itërinpoa'.

16 Ana'intacaso' tahuëri ya'caritohuachin, na'a copirnoros'a' ayontonapi quira nicacaiso marë'. Armaquitono itopiquë niyontonapi. Cotio nananquë napopiso'.

17 A'naíchin anquëni pahuanarin pacacaso'. Ina pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantarin. Ihuanquë të'yanantohuachina, inápaquë Yosë chinotopiso pëi quëran chiníquën nonin. Hua'anëntërinso shiranën quëran "jnani huachi!" tosarín.

18 Napohuachina, o'coritarín. Huirá pochín chiníquën tënëntarin. Naporo' panca ocohua pa'sarin. Iráca quëran huarë' co onporonta' ina pochín pa'chinínhuë' niponahuë', napoarín.

19 Co Yosë natëpisopitahuë' ya'huëpíquë nocharotarín. Panca ninano' niponahuë', huëncharoaton, cararo'të huarë' niacoarín. Nisha nisha ninanoros'asquë ta'huantapi. Co Yosëri naniantërinhuë' ana'intacaso'. Papironiaquë na'a piyapi'sa' ya'huëpirínahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonquípi ni'ton, ana'intërin. Inapochachín a'na tahuëri chiníquën no'huiton, ata'huantarin.

20 Naporo' motopiro'sa', so'tono'sa', inapita co huachi ya'huaponahuë'.

21 Inápa quëran ocai' anotapon. Panca masho ni'ton, quëquën. Catapini shonca quiro pochín quë'ninso'. Na'a anotohuachín, piyapi'sa' chiníquën parisitapi. Napoaton Yosë chiníquën no'huitona', pinosapi huachi.

17

Monshihuana'pi pochín nininso'

¹ Ina quëran a'na anquëni minë' së'quëna'pi nininso' huëcapairahuatonco, itërinco: "Huëquë' pa'a piyapi'sa' ana'intacaso' ya'huërinso' a'nochinquën. Pasëquë a'na sanapi panca iiro'sa' aipi huënsëárin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Monshihuana'pi pochin piyapi'sa' anishacancantërin.

² Ya'ipi copirnoros'a' ina natëtona', co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochin cancantatona', Yosë naniantapi. Piyapinënpitanta' ina imatona', co noyahuë' nicacaisoáchin yonquiapi," itërinco.

³ Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahuë. Ispirito Santo nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' quëparinco. Inaquë co noyahuë' sanapi ni'nahuë. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' quënanahuë. Iporaso' quëhuanën ya'norin. Canchisë mototahuaton, shonca pomon ya'huëtërin. Nisha nisha nininën ya'huëtërin, Yosë pinorinso'. Ya'ipi nonëinquë ninshitëra'piarin. Ina aipi sanapi huënsëarin.

⁴ Inaso' noyápiachin a'moponahuë', co noyahuë' cancantërin. A'morinso' pa'ton ninin. Quëhuashin, quëhuanën, inapita a'morin. Naporahuaton, oro, na'pia'huaya pa'ton nininsopita, inapita pë'tënin. Monshihuana'pi pochin nitaparin. Minë oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë taparo' nininsoráchin ya'huërin. O'shitërinso pochin na'a piyapi'sa' anishacancantërin. Ano'pirin, amonshihuanin, napotërin

⁵ Nininën pochin nininso' të'inquë ninshitopi. Ninshitopirinahuë', ma'ta' tapon naporinso' co piyapi'sa' nitotopihuë'.

ISO SANAPISO' PAPIRONIAQUË YA'HUËpisopita POCHIN
CANCANTËrin. PA'PI MONSHIHUANTË' NI'TON, INA

A'CHININ QUĒran MONSHIHUANPI. NISHA NISHA CO
NOYAHUĒ' YONQUIPI

topi, ninshitatona'.

⁶ Tēhuēnchachin ina sanapi pa'pi co noyahuē' cantērin. Quisoso imapisopita co quē'yarinhue'. “Quisoso imarai,” topachinara, atēpatērin. Notohuaro' atēpatahuaton, no'pirinso pochin pa'yatērin. Ina nicato, panca pa'yanahuē.

Ina quēran anquēni itērinco:

⁷ “¿Onpoatonta' pa'yananso'? Carinquēn anitochinquēn. Sanapi, ma'sha ina aipi huēnsērinso' inapita ma'sona tapon naporinso' a'chinchinquēn nitotēquē'. Ina ma'shaso' canchisē mototahuaton, shonca pomonēn ya'huētērin.

⁸ Iráca isoro'paquē ya'huērin. Iporaso' co ya'huērinhuē'. A'na tahuēriso nipirinhue' ya'noantarin. Acoporo' quēran huēantarin. Ayaro' tahuēri nanihuachin, parisitopiquē pa'sarin. Nipirinhue', co'huara pa'shátērasohue', a'nanaya ya'noantahuaton, piyapi'sa' a'payanarin. Co Quisoso imapihue' ni'ton, pa'yanapi. Quisoso imapi naporini, iráca quēran huarē' nininēnpita nanpirin quiricaquē ninshichitonhue'.

⁹ No'tēquēn yonquiamaquē huarē' ma'sona tapon naporinso' nitotarama'. Ma'sha canchisē motohuaninso', canchisē motopi tapon naporin. Ina aipi sanapi huēnsērinso'. Naporahuaton, canchisē copirnoros'a' ayonquirinpoa'.

¹⁰ A'natērāpo nani iráca hua'anēntēra'piapirinhue', chimina'piapi. Iporaso' a'nari hua'anēntantarin. A'naíchín pahuanarin ya'ipiro'pa' hua'anēntacaso'. A'na tahuēri ya'noarin. Nipirinhue', co hua'qui hua'anēntaponhue'.

11 Ina piquëran ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsoari hua'anëntapon. Nani canchisë copirnoros'a' ayaponahuë', inapita pochin nicon, hua'anëntapirinhüë', a'na tahuëri Yosëri ocoiarin. Ocoirahuaton, parisitopiquë a'pararin.

12 Shonca pomontërinso pochin shonca copirnoros'a' ya'huapona'. Inapitaso' co hua'anënchatërapihüë'. Tahuëri nanihuachin, nisha nisha piyapi'sa' hua'anëntapona'. Naporo chachin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' hua'anëntapon. Napoaponahuë', co hua'qui hua'anëntapihüë'.

13 Shonca copirnoros'asos' napopianachin yonquiatona', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëpona'. Piyapinënpitanta' camaiapona' ina natëcaiso marë'.

14 Inapitaso' Carniroa'hua yaminsëatona', quira nisapirinhüë', co nanitapihüë' minsëcaiso'. Inari minsëapon. Inaso' Quisocristo chachin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Piyapinënpitari imasapi. Yosëri huayonin ni'ton, natëmiatapi," itërinco anquëni.

15 Ina quëran a'chintaantarinco.

—Panca iros'santa' ni'nan, ina aipi sanapi huënsërinso'. Inanta' a'chinchinquën nitotëquë'. Inapochachin a'na tahuëri nisha nisha piyapi'sa' ya'huapona', nisha nisha nananquë nonpisopita. Hua'huayatërahuë' ya'huapona'. Nisha nisha copirnoros' hua'anëntërinso'.

16 Oshaquëran shonca copirnoros'a', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso', inapita co huachi sanapi nohuantapihüë'. No'huirahuatona',

masapi. Masahuatona', ai'nanpiratapi. Chiníquën aparisitatoná', tëparapi. Ina quëran ahuiquitapi.

¹⁷ Yosë nohuanton, copirnorosá' yonquiapi ma'sha të'huatoro' nininso' natëcaiso marë'. Napopianachin yonquiatona', co noya sanapihuë' nininso' ata'huantapi. Yosë nohuantërinso chachin nisapi.

¹⁸ Sanapi panca iiro'sa' aipi huënsërinso pochin panca ninano' ya'huapon. Ya'huëhuano'sa' pa'pi co noyahuë' cancantapi. Na'a piyapi'sa', copirnorosá', inapita anishacancantapona' ma'sharáchin yonquicaiso marë'. Yosë a'pocaiso marë' yanonpintapi. Nonpintápirinahuë', Yosë nohuanton, ata'huantapi anta'.

18

Papironia ta'huantërinso'

¹ Ina quëran a'na anquëninta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë, chiníquën nanantërinso'. Huënaráchin ni'ton, isoro'pa' a'pintërin.

² O'marahuatón, chiníquën nonin.

“Nani huachi Papironia ta'huantarín. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarín. Inaquë nisha nisha sopairo'sa' ya'huapona'. Nisha nisha chanaro' ca'tëro'santa' inaquë pa'sapi.

³ Papironiaro'sari notohuaro' piyapi'sa' anishacancantopi. Ina pochin cancantatona', copirnorosá', piyapínënpita, inapita co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochin nica-tona', Yosë naniantopi. Ma'huano'santa' inaquë pa'anatona', nani ma'sha canapirinahuë',” tënin anquëni.

⁴ Ina topachina, inápa quëran a'nari itërin:

—Ya'ipi imaramasopita pënënanarquëma', natanco. Ni'cona papironiaro'sa' anishacancan-tochinënuquëma'. Ina quëran pipiramaso pochin nicatora', ama inapita pochin cancantocosohuë'. Co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma' canpitanta'.

⁵ Na'con oshahuanpi ni'ton, co Yosëri naniantar-inhuë' ana'intacaso'.

⁶ A'napita aparisitopi ni'ton, no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin. Na'con na'con i'huërëtacaso' ya'huërin. Pa'pi co noyahuë' nipi.

⁷ Pita nicacaisoáchin cancantopi. Ma'sharáchin yonquiatona', a'napita nocanpi ni'ton, Yosëri aparisichin. Iporaso' cancanëna quëran yonquirapi. “Quiyaso' nóya ya'huërai. Hua'an pochin nicatoi, co manta' pahuantërincoihuë'. Co quëyoron pochincoihuë'. Co onporonta' sëtaraihuë',” topirinahuë'.

⁸ A'nanaya Yosëri ana'intarin huachi. Na'a piyapi'sa' caniopona', sëtapona', tanarotapona', napoapona'. Yosëri chini chiniquën nanantaton, ana'intarin. Ahuiquitarin.

⁹ Nisha nisha copirnorosanta' anishacancantërinso' sëtapona'. Huiquitërinso' nicatora', na'nëpona'. Yosëri ana'intoahuachin, na'nëpona'.

¹⁰ Aquë quëran quënanpachina', pa'pi të'huatapi. “¡Ma'huantacha ninin paya! Papironia panca ninano' niponahuë', a'naroáchin ata'huantopi. Yosëri ana'intërin,” tosapi.

¹¹ Ma'sha pa'ana'pirosanta' sëtatona', na'nëpona'. Nani ma'sha pa'anacaso marë' ya'huëtopirinahuë', co huachi insoari tëranta' pa'antaponhuë'.

12 Notohuaro' oro, prata, na'pira'huaya pa'ton nininsopita, morin, sita, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita ya'huëtopirinahuë', co incari tëranta' pa'antarinhüë huachi. Nisha nisha pimonontëro'sa', huiripomon quëran ma'sha nipisopita, nontëro'sa' pa'ton nininsopita quëran ma'sha nipiso', sha'pihua'na, hua'namia, huirina'pi, ina quëranpita ma'sha nipiso ya'huërin.

13 Nisha nisha pimoanacaso marënta' ya'huërin. Canina, nisha nisha cosharo' apimotacaso' nininsopita, yonarin pochin pimóchin nininso', pimo yaquí', pimo hua'sai', huino, toma', arina, trico, inapita ya'huërin. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitanta' ya'huërin. Piyapiro'santa' pa'anapi asacatacaiso marë'. Piyapi chachin nipirinhuë', ma'sharo'sa' pochin yapa'anpi. Notohuaro' ma'sha ya'huëpirinhuë', co huachi pa'anapihuë'.

14 Ya'huëhuano'sa' itapona':

“Huayoro'sa' nayaramaso' capa ninin. Na'a ma'sha ya'huëtopirinënquëmahuë', capa nizarin. Co huachi noya ya'huapomahuë'”
tosapi.

15 Ma'sha pa'ana'piro'sa' na'con canapirinahuë', sëtapi huachi. Të'huatatona', aquë quëran notërapi. Na'nëpona pochin

16 itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' niponahuë', ta'huantërin. Sanapi noyápiachin a'morinso pochin nipirinhuë', co huachi ya'huërinhuë'. Morin, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita

a'mosahuaton, oro, na'pira'huaya pa'ton
 nininso', inapita pë'pëpirinhuë',
 17 a'naroáchin ma'shanënpitarë chachin
 ta'huantërin huachi," tosapi.

Nanchahuano'santa' marë pa'tatona',
 na'a ma'sha aquë quëran quëpirinahuë'.
 Inapoatona', na'con canapirinahuë', co huachi
 pa'sapihuë'. Piyapinënpitanta' inaquë sacatatona',
 canapirinahuë', co huachi canapihuë'.
 Inapitanta' aquë quëran ni'sapi.

18 Pëiro'sa' huiquitohuachina', panca
 conaitarinso' quënanapi. Quënanpachina',
 pa'yanapi. "Co onporonta' a'na ninano' iso pochin
 ni'chinëhuahuë'. Ma notohuaro' ma'shanënpita
 ya'huëtopirinahuë', ta'huantopi," tosapi.

19 Chiníquën sëtatona', mo'shiquë nipashimo-
 totapi. Iráca sëtohuachinara, inachintopiso'.
 Na'nëpona pochin itapona':

"¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano'
 nimirinhuë', ayarin. Marë nanchaquë
 pa'tohuatëira, na'a ma'sha pa'anatoi,
 quënai. Pa'anpatëira, na'con canapiraihuë',
 a'naromaráchin ma'shanënpitarë chachin
 ta'huantërin huachi," tosapi.

20 Ya'ipi inápaquë ya'huëramasopitaso nimirinhuë',
 ama ina marë' sëtocosohuë'. Imarama'
 ni'ton, noya cancantoco'. Aparisitopir-
 inënguëmahuë', nani Yosëri ana'intërin
 huachi. Ina marë' Quisoso ca'taninsopita,
 pënëntona'piro'sa', inapitanta' noya
 cancanchina'.

21 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë.
 A'na anquëninta' ya'noantarin, chiníquën

nanantërinso'. Pancara'pi masahuaton, marëquë të'yaitërin.

“Pancara'pi të'yaitërahuëso pochachin Papironia ta'huantarin. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarin. Yosëri chiníquën ana'intarin. Co huachi ya'huaponhuë'.

²² Iráca na'a arparo'sa' pi'nipi. Pirinano'sa', tron-pitaro'sa', inapitanta' pihuipirinahuë', iporaso' co huachi mosica natanapihuë'. Co huachi sacatoro'sa' inaquë sacatapihuë'. Co huachi cosharo' nipiso' natanapihuë'.

²³ Co huachi nanpara i'chinpiapihuë'. Co huachi inaquë sa'asapihuë'. Iráca notohuaro' ma'sha pa'ana'piro'sa' inaquë ya'huatona', na'con canapirinahuë', noyá ta'huantapi. Na'con pënotatona', nisha nisha piyapi'sa' isoro'paquë anishacancantopirinahuë', Yosëri ana'intarin huachi,” tënin.

²⁴ Iráca quëran huarë' inaquë Yosë imapisopita, pënëntona'piro'sa', inapita tëpapi. Ina marë anta' chiníquën ana'intarin huachi.

19

¹ Ina quëran notohuaro' inápaquë ya'huëpisopita nonsapi natanahuë. Capa cancantatona', chiníquën nonsapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso piyapi'sa' nicha'ërin paya! Chini chiníquën nanantarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'.

² Co topinan quëran ana'intërinhuë'. Ya'ipiya no'tëquën ana'intërin. Monshihuana'pi pochin nininso' nani ana'intërin. Inaso'

notohuaro' piyapi'sa' anishacancantërin.
Imapisopita tēpapi ni'ton, i'huërëtërin,” topi.

³ Ina quëran itantapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Co noyahuë' nip-
isopita ana'intërin ni'ton, huiquitapi. Pën
co onporonta' tacopiarinhuë'. Conainta'
tomontápon,” tosapi.

⁴ Napohuachinara, cato shonca catapini an-
siano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininso-
pita, inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi:
“¡Naporinchi paya! ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!
Shiranënquë huënsëaton, ya'ipiya hua'anëntarin,”
tosapi.

⁵ Ina quëran Yosë shiranën quëran noninso'
natanahuë.

“Ya'ipi Yosë imaramasopita ina chinotoco'.
Hua'ano'sanquëmahuë nipon, piyap-
inēnpitanquëmahuë nipon, inasáchin
yonquico'. Ina nóya nícátoma' natërama'
ni'ton, ‘Ma noyanquëncha, Siniro, quëmaso
paya,’ itoco’,” tēnin.

Carniroa'hua sa'acaso' pita nisarínso'

⁶ Ina quëran hua'huayátërahuë piyapi'sa'
nonsapiso' natanahuë. Panca so'pora pochin
tēnëëntarin. Chiníquën huira ahuëtërinso pochin
natanahuë.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Chini chiníquën
nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin.

⁷ Huëco' capa cancantahua'. Noya cancantahua'.
Inasáchin noya noya ni'ton, natëahua'. Nani
ora nanirin Carniroa'hua sa'arinso pochin
nicacaso'. Imapisopitarë' ya'huëmiatarin.

Ni'co'. Sanapi yaso'yahuachina, noyápiachin nitaparín. Inapochachin imapisopita nitapacancanpi.

8 Huiríchin a'morëso pochín Yosëri noyápiachin cancan quëtërin. Tëhuënychachin inari catahuarín noya nicacaiso marë'," tosapi.

9 Ina quëran anquëni sha'huitërinco ninshita'huaso marë': "Carniroa'hua sa'acaso' pita nininquë përapachinquëma', nóya cancantarama'," itërinco. Ina quëran itaantarínco: "Yosë chachin no'tëquën sha'huitërinquën ni'ton, ina ninshitëquë'," itërinco.

10 Naporo' isonahuato, yachinotopirahuë'. "Ama chinotocosohuë'. Caso' anquënico. Co Yosëcohuë'. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Quisoso nanamën imarama' ni'ton, Yosëíchin yonquiquë'," itërinco.

Quisoso nanamënáchin a'chinpatëhua', no'tëquën pënëntarëhua'.

Quisoso canatërinso'

11 Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochín niantarahuë. Pi'iro'të' ni'soatohuachina, huiri cahuario quënantarahuë. Ina aipi quëmapi huënsëarin. No'tëquën nona'pi itërehuaso'. Ma'sona tëranta' sha'huitoahuachinpoa', co onporonta' nonpintarinpoahuë'. No'tëquën hua'anëntarin. Quira nica-ton, inimicoro'sa' minsëarin.

12 Ya'pirin pën nënërinso pochín huënaratarín. Na'a yancotëro'sa' oro quëran nininso' yancorín. Inaquë a'na nininëonta' ninshitërin, inaora nitotërinso'.

13 A'morinso' huënaiquë a'shitërin. Inaso' Yosë nanamën chachin ninin.

14 Notohuaro' inápaquë ya'huërinso' pitari imasapi, huiríchin a'mopiso'. Inapitanta' huirí cahuarioro'sa' aipi huënsëatona', sontaro'sa pochin pa'sapi.

15 Quëmapi quëchitërinso' nanamën quëran sahuëni pochin nininso' ya'huëtërin. Chiníquën nanantaton, nanamën quëran chachin inimiconënpita minsëarin. Noninso' sahuëni pochin nicaton, topinan noncharapirinhüë', co noyahuë' nipsisopita minsëarin. Piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. Yosëri no'huirin ni'ton, oparo'sa' to'poirëso pochin oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin.

16 Aipi a'morinsoquë nani ninshitërin:

ISO QUËmapi CHINI CHINÍquËn NANANTATON, YA'IPI
COPIRNORO'SANTA', HUA'ANËntarin. INASÁchin
NATËcaso' YA'HUËrin

tënin. Tonamënuënta' ina chachin ninshitërin.

17 Ina quëran a'na anquëninta' quënantarahüë. Inápaquë pi'i a'píniquë huanirahuatón, soporo'sa' përsarin. Ya'ipi chanaro' ca'tëro'sa' chiníquën përsarin.

—Huëco' Yosëri ata'huantarinsopita ca'quico'.

18 Na'a piyapi'sa' chiminapona'. Copirnoros'a', capitano'sa', chiníquën nanantopisopita, inapita chiminapona'. Cahuarionënpitarë chachin ta'huantapona'. Hua'ano'sa' piyapínënpitarë chachin co Yosë imapihuë' ni'ton, ta'huantapi. Ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', inapitanta co cha'ësapihuë', tënin anquëni.

19 Ina quëran ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' quënantarahuë. Nà'a copirnoros'a' sontaro'sanënpitarë chachin niyontonapi. Huiরি cahuario aipi huënsërinso' minsëcaiso marë' quira nisapi. Piyapinënpitanta' yaminsëpirinahuë'.

20 Quira nipachinara, huiরি cahuario aipi huënsërinsoari canarin. Canarahuatón, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' masarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta', masarin. Inaso', sacai' nininso' nicator, notohuaro' piyapi'sa' nonpintërin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imacaiso marë'. Marcanën niacotahuatona', mamanshinën moshapirinahuë', minsëarin huachi. Minsërahuatón, cato chachin masahuatón, ana'intomiatarin. Nanpirapirinahuë', parisitopiquë të'yatarin huachi. Inaquë panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápon. Co onporonta' pipiapihuë'.

21 Inapita imapisopitanta' ata'huantarin. Inaora nanamën quëran ya'ipiya ata'huantarin. Chimpachina', chanaro' ca'tëro'sari huëcatona', natëaquë huarë' noshinëna' ca'sapi.

20

Huaranca pi'ipi nininso'

1 Ina quëran a'na anquëninta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë. Panca catina, niahui, inapita së'quërin. Niahuiso' sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soacaso marë' së'quërin.

2 O'marahuatón, panca ya'huan pochin nininso' masarin. Sopai chachin inaso'. Iráca quëran huarë' piyapi nonpintërin, Satanase itopiso'. Ina

masahuaton, catinaquë tonporin. Huaranca pi'ipinta' nipirinhüë' co ni'quiritarinhüë'.

³ Tonporahuaton, nanin acoporo' niningüë të'yatarin. Nani të'yatahuaton, oncorapiarin. Oncorapirahuaton, noyá pa'pirapitarin ama pipicaso marëhuë'. Huaranca pi'ipi co nanitarinhüë' piyapi'sa' nonpintacaso'. Ina quëran ocoiantapirinhüë', co hua'qui quëranhüë' Yosëri ana'intomiatarin.

⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahüë. Na'a piyapi'sa' quënanahuë. Yosëri nani acorin coisë pochin nicacaiso marë'. A'napitanta' ni'nahuë. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosoíchin imapi. Yosë nanamën a'chinpi ni'ton, tëpapi. Co ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' chinotopihuë'. Co nonanpiso' moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. “Quisosoíchin imarai,” topachinara, nishitëconotëra'piapi. Inapopirinhüë', Quisosori ananpitaantarahuaton, ichihua'anëntarin. Huaranca pi'ipi hua'anëntapi.

⁵ Inapita'ton ananpitaantarin. Ina quëran nani huaranca pi'ipi nanihuachin, a'napita chiminpisopita ananpitaantarin ana'intacaso marë'.

⁶ Quisoso imarëhuasopita'ton ananpitaantarinpoa'. Noya nihatëhua', nóya cancantarihua'. Co onporonta' chiminarihuaüë'. Iráca corto hua'ano'sa' ya'huërin Yosë chinotacaiso marë'. A'na tahuëriso nipirinhüë', Quisoso imarëhuasopita noya noya chinotarihua'. Huaranca pi'ipi inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'.

Sopai hua'an ana'intomiatërinso'

7 Nani huaranca pi'ipi nanihuachin, sopai ocoiantarin.

8 Ocoiantahuachin, isoro'paquë huënantarin nisha nisha piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ya'ipi parti paaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin, Coco, Macoco inapita itopiso'. Inotë pochin co pichicasohuë'. Sopairi nonpintërin ni'ton, niyontonapi quira nicacaiso marë'.

9 Nisha nisha parti quëran niyontonahuatona', Yosë piyapinënpita ya'huëpiquë huë'sapi. Huë'sahuatona', ninanonën tancapitapi. Imapiso-pita yatëpapurinahuë', Yosëri nosoroaton, inápa quëran panca pën a'paimarin. Anotohuachin, no'huipisopita ahuiquitarin. Ya'ipimiáchin ta'huantapi. Yosë imapisopitaíchin cha'ësapi.

10 Ina quëran sopai ana'intomiatarin. Hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin ni'ton, Yosëri ana'intarin. Panca sono sha'pimo'shirë chachin pën orotërinquë të'yatarin. Co onporonta' pipiarinhuë'. Inaquë ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' parisitarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta' inaquë chachin parisitarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisitapi. Co onporonta' sanoarinhuë'. Co onporonta' pipiapihuë'.

Ayaro' tahuëri ana'intërinso'

11 Ina quëran panca hua'anëntacaso' shira quënanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë Yosë huënsëaton, piyapi'sa' ana'intarin. Chini chiníquën nanantarin ni'ton, isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantopi. Capa nissarin.

12 Ayaro' tahuëri nani nanirin ni'ton, ya'ipi chiminpisopita inatohua' huaniápona'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita ya'ipiya inaquë pa'sapi. Yosëri ana'intacaso marë' ayontonarin. Naporo' quiricaros'sa' inápaquë ninshitërinso' a'naya a'naya oniriarin. A'naso' nanpirin quirica itopiso'. Inaquë Yosë imapisopita nininënpita nani ninshitopi. A'na quiricanta' ya'huërin. Inaquë ya'ipi ninëhuasopita ninshitërinpoa'. Noya ninëhuasopita, co noyahuë' ninëhuasopita, ya'ipiya nani ninshitërinpoa'. Ina nontaton, Yosëri ana'intarin.

13 Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri nontarin. Pa'itatona', marëquë chimiitopi quëran huarë' ananpitaantarín no'tëquën ana'intacaso marë'. Insëquëso tëranta' chiminpisopita ya'ipiya ya'norapi. A'naya a'nayanpoa' nontarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa'.

14 Chimirin, chiminpisopita ya'huëpiquë, inapita panca sono pën orotárinquë tē'yatapi. Inaquë parisitomiátápona'.

15 Co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huëhuachinahuë' inaquë chachin a'pararin.

21

Nasharo'pa' nininso'

1 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Nasharo'pa', nasha pi'iro'të', inapita quënanahuë. Yosë nohuanton, isoro'pa' ta'huantapon. Pi'iro'tënta' ta'huantapon. Marënta' co huachi ya'huaponhuë'. Ya'ipiya nasha nizarin.

² Ina quëran noyápiachin ninano' inápa quëran o'mararin ni'nahuë. Yosë ya'huërin quëran o'mararin. Quirosarin pochin niponahuë', noya noya ninin. Noyápiachin ya'norin. Sanapi so'yacaso marë' nitaparinsó pochin noyápiachin ninin. Nasha Quirosarin itopiso'.

³ Inápa quëran chiníquën noninso' natanahuë.

—Iporaso huachi, Yosë piyapinënpitarë chachin ya'huërarin. Co onporonta' patarinhuë'. Inapitarë' ya'huëmiatarin.

⁴ Yosëri chachin na'nëi' amirayatarin. Co huachi chiminaponahuë'. Co huachi sëtaponahuë'. Co huachi na'nëponahuë'. Co pi'pisha tëranta' iquitaponahuë'. Iráca na'con parisitopirinahuë', co huachi ina pochin ya'huaponahuë'. Noya noya ya'huapona', ténin.

⁵ Ina quëran Yosë hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsëaton, itërinco:

—Ni'quë'. Ya'ipiya anoyatarahuë. Nashasáchin acoarahuë. No'tëquën nontëranquën ni'ton, ninshitéquë'. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin, itërinco.

⁶ Ina quëran itantarinco:

—Nani ya'ipiya anoyatërahuë. Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahuë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Napoaton nontoco catahuainquëma'. Ni'quë'. Chiníquën yamorohuatëra, o'orë'. O'opatëra, chiníquën cancantëre'. Inapochachin canta' catahuaranquëma'. Yamororëso pochin cancantohuatama', nanpirin ii' quëchinquëma' noya cancantacamaso

marë'. Caora nohuanto, catahuanquëma'. Insonquëma tëranta' nohuantohuatamaco, huëco' anoyacancanquinquëma'.

7 Sopai minsëhuatama', ya'ipi tap-atëranquëmasopita quëchinquëma'. Hui'nahuëpita pochin ni'saranquëma'. Casáchin yonquiaramaco.

8 A'napitaso nipirinhüë' parisitápona'. Ayaro' tahuëri na'a piyapi'sa' pënquë pa'sapi. Të'huatona' a'popisopita, co natëpisopitahuë', co natëtochináchinhuë' cancantopisopita, tëpatona'piro'sa', monshihuaninsopita, pënotono'sa', mamanshi chinotopisopita, nonpina'piro'sa', inapita panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápaquë pa'sapi. Inaquë parisitápona'. Huaranca huaranca pi'ipinta' nipirinhüë', co onporonta' pipiapihuë'.

Ninano' inápa quëran o'mararinso'

9 Ina quëran a'nara' anquëni huëcapairinco, ana'intacaso marë' minë' quëtopiso'. Huë'sahuaton, itërinco: "Huëquë', nasha ninano' a'nochinquën. Inaquë Carniroa'huari huayoninsopita ya'huapona'. Sanapi so'yacaso marë' nitaparinso pochin noyápiachin ninin," itërinco.

10 Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahüë. Ispirito Santo nohuanton, panca motopi'pa' quëparinco. Inaquë noya ninano' a'notërinco. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina ninanoso' Yosë ya'huërin quëran chachin o'mararin.

11 Yosëso' noya noya ni'ton, ina pochin nicaton, huënaráchin huënaráchin a'pinin. Na'pia'huaya pa'ton nininso pochin huënaratarin. Caspi itopiso'.

Isihuico pochin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'.

¹² Pairatopiso' inápa masho ninin. Shonca cato' ya'coana ya'huëtërin. A'naya a'naya ya'coanaquë a'na anquëniri ni'sarin. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huëpi. Nisha nisha ya'coanaquë nininën nani ninshitopi. A'naya a'naya israiro'sa' huëntonën ninintërinso'. Shonca cato' ni'ton, ya'ipi ya'coana nanitopi.

¹³ Pi'i pipirinso' parti quëran pairatopiso' cara ya'coana ya'huëtërin. Pi'i ya'coninso' partinta' cara chachin ya'huëtërin. Huancana yonsanquëchin inapochachin cara cara ya'huërin.

¹⁴ Pairatopiso' shonca cato' na'piquë paquëërin, panca nininso'. A'naya a'naya na'piquë Quisoso ca'tano'sanënpita nininëna' ninshitopi. Shonca cato' ya'huërin ni'ton, ya'ipi nanitopi.

¹⁵ Ina ninanoso', pancana. Mitro pochin oro quëran nininso' anquëni ya'huëtërin a'nicaso marë'. Ina masahuaton, a'nirin. Ninano', pairatopiso', ya'coanaro'sa', inapita a'nirin.

¹⁶ Cato huaranca cato pasa quiromitro naporopitërinso'. Inapochachin pancanatërinso' ninin. Inaparinsonta' cato huaranca cato pasa quiromitro inaparin.

¹⁷ Pairatopisonta' a'nirin. Anquëni niponahuë', piyapi'sa' ma'sha a'nipiso pochin a'niton: "Saota shonca a'natërápo mitro ya'huëtërin," tënin.

¹⁸ Pairaso' na'pi pa'ton ninin quëran nipi. Caspi itopiso'. Ina ninanoso' oro quëransáchin ninin. Oro niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'.

¹⁹ Paira paquëëmarinquë noyápiachin nipi. Nisha nisha na'pi pa'ton nininsopita quëran nipi. Shonca

cato' nisha nisha ya'huërin. Ya'natiirinsoso' caninton, caspi itopi. Ina quëran niantarinso' caninchin, sapiro itopi. Ina quëran caninton niponahuë', hui'tonchin hui'tonchin ninin, acata itopi. Ina piquëran canora niponahuë', caninton pochin ya'norin, ismirarita itopi.

²⁰ Ina quëran quëhuanën nisahuaton, pi'pian huiri huiríton hui'shatërin. Onisi itopi. Ina quëran niantarinsonta' quëhuashin, cornarina itopi. Ina piquëranso' sha'píchin, crisorito itopi. Ina quëran caninton, piriro itopi. Ina quëran niantarinso sha'píton, topasio itopi. Ina quëranso' crisoprasa itopi. Inanta' caninton chachin. Ina piquëranso' caninton niponahuë', pi'pisha pi'pisha quëhuanën ya'huëtërin. Casinto itopi. Ya'natontarinsoso' caninchin, amatista itopi. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huërin.

²¹ Ya'coanaro'santa' noyápiachin. A'naya a'naya panca huiri na'pi quëran nipi. Cachinta' oro quëran chachin ninin. Orosachin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantëré'.

Yosë chachin a'pintarinpoaso'

²² Inaquëso' co Yosë chinotacaso' pëi' ya'huërinhuë'. Yosë chini chiniquën nanantërinso chachin ya'ipi parti ya'huarin. Carniroa'huanta' ya'huarin ni'ton, noya noya chinotarihua'.

²³ Inatohua' pa'patëhua', co huachi pi'i, yoqui, inapita nohuantarihuahuë'. Tata Yosë chachin huënaráchin a'pintarinpoa'. Carniroa'huanta' a'pintarinpoa'.

²⁴ Inaquë nisha nisha piyapinpoa' napopianachin yonquiarihua'. Noya a'pintarinpoa'.

Nisha nisha copirnorosanta' isoro'paquë chiniquën nanantaponaraihuë', naporos' Yosëichin yonquirapi. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya," tosapi.

²⁵ Inatohua' co huachi tashiarinhuë'. Ya'coanarosanta' co huachi oncotapihuë'.

²⁶ Naporos' nisha nisha piyapinpoa' noya noya nicatëhua', inaquë ya'huarihua'. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa paya," ta'tëhua', inasáchin yonquiarihua'.

²⁷ Noyasáchin inaquë ya'huapona'. Co manta' osha ya'huërarinhuë'. Co noyahuë' nipisopitaso', co ya'conaponahuë'. A'naquën nonpinatona': "Imarai quiyanta'," topirinahuë', co inapitaso' ya'conaponahuë'. Carniroa'hua imarëhuasopitaráchin inaquë ya'huëcontarihua'. Nanpirin quiricaquë nininënpoapita nani ninshitërinpoa'.

22

Nanpirin ii'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Nasha Quirosarin niantahuato, anquëni pancai' a'notërinco, noyápiachin nininso'. Inaso', Nanpirin ii' itopiso'. Yosë hua'anëntërin quëran pipirarin. Inaquë Carniroa'huanta' hua'anëntarin.

² Ninano huáncana ii' pa'sarin. Cato yonsan quëran chachin nara papotërin. Nanpirin nara itopiso'. Nani yoqui nitarin. Shonca catoros' nitaso', pi'ipi naniarin. Monoquëonta' ya'ipi piyapi'sa noya ya'huëcaiso marë' ya'huërin. Co huachi canioponahuë'.

3 Inaquë co huachi ana'intinpoaso' ya'huaponhuë'. Tata Yosë Carniroa'huarë chachin hua'anëntarin huachi. Nani tahuëri piyapinënpoapita ina chinotáparihua'.

4 Inaquë pa'patëhua', Yosë chachin nirayarihua'. Inasáchin natëarihua'. Ina piyapinënpita nisarihua' ni'ton, nininën tē'yaquënpoaquë acotaripoa'.

5 Co onporonta' tashiaponhuë'. Co huachi pi'i nohuantarihuahuë'. Co nanparin tēranta' nohuantarihuahuë'. Tata Yosëichin a'pintarinpoa'. Ichihua'anëntarinpoa'. Co onporonta' pipiarihuahuë'.

Quisocristo o'mantacaso' tahuëri

6 Ina quëran anquëni sha'huitërinco: “Iráca quëra huarë' Yosë nohuanton, a'naquën ninopi. Iporaso' anquëninëncó a'paimarinco ninoca'huaso marë'. A'notëranquën ni'ton, ninshitëran Yosë piyapinënpita nitotacaiso marë'. No'tën nanan nani sha'huitëranquën. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin. Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarin,” itërinco.

7 Quisoso chachinta' naporin: “¡Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë! Nani ma'sha anitotëranquën ninshitacamaso marë'. Insoquëma tēranta' natëhuatama', noya cancantarama',” itërinco.

8 Caso' Coanshaco nani ma'sha ni'nahuë, natanahuë. Anquëni sha'huito huachincora, isonahuë chinota'huaso marë'.

9 Yachinotopirahuë', sha'huitërinco. “Ama chinotocosohuë'. Caso' anquënico. Canpita pochachin canta' Yosë natërahüë. Iráca quëran huarë' a'naquën Yosë nanamën pënëntërin.

Quëmanta' pënëntëran. A'napita iso quirica natanahuatona', natëapi. Ya'ipinpoa' Yosë natërëhua'. Napoaton inasáchin chinotëquë'," itërinco.

10 Ina quëran itantarinco: "Ya'ipi Yosë anitotërinquënso' nani ninshitëran. Ama topinan ninshitëquësöhe'. Ninorinso' nani naniriarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' nanan a'patëquë' nitochina'.

11 A'naquën natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Co noyahuë' nipisopitaso', aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Co nishinahuën cancantopisopitanta', aquë aquëtë' niina'. Noya nipisopitaso' nipirinhue', noya noya nisapi. Yosëíchin cancantopisopitanta', noya noya imaina'," itërinco.

12 Ina quëran Quisoso chachin itërinco: "Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë. O'mantahuato, ya'ipiya no'tëquën i'huërëtarahuë. Co noyahuë' nipisopita ana'intarahuë. Noya nipisopitaso' acanaarahuë.

13 Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohue', ya'huárahue. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinhue', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahue. Co onporonta' ta'huantarahuë'," ténin.

14 Huënainën quëran anoyacancantërinso'pita nóya cancantapona'. A'mopiso' pë'sarëso pochin noyápiachin cancantapi. Inapitasáchin nanan ya'huëtöpi nanpirin nara nitërinso' capatona', nanpimiatacaiso'. Naporahuaton, nasha Quirosarinquë noya ya'conapi.

15 A'naquënso nipirinhue', co onporonta' Yosë ya'huërinquë pa'sapihuë'. Ni'ni pochin cancantopisopita, pënotono'sa', monshihuana'piro'sa',

tëpatoro'sa', mamanshi chinotopisopita, inapita aipiran ya'huëmiatapi. A'naquëonta' nonpinápi ni'ton, co nohuantapihuë' no'tën nanan imacaiso'. Inapitanta' co onporonta' Yosë'pa' pa'sapihuë'.

16 “Ca Quisosoco anquëninëhuë a'patimaranquën. Nani nanan sha'huitërinquën ya'ipi imarinacosopita nitotacaiso marë'. A'naya a'naya niyontonpiquë a'patëquë' nonchina'. Iráca Tapi ya'huapon, Yosëri sha'huitërin: ‘A'na tahuëri shiparin nóya nisarin. Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ësarin, itërin. Ca inaco. Tapi shiinco chachin. Caso' huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintaranquëma',” itërinco Quisoso.

17 Ya'ipi Quisoso imarëhuasopita: “O'mantaquë' Sinioro,” itërëhua'. Ispirito Santonta', inachachin tënin. Natanamasopitanta', “O'mantaquë' Sinioro,” itoco'. Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' nanpirin ii' quëchinquëma'. Achinir- inpoaso pochin quëtarinquëma' noya cancantacamaso marë'. Co manta' pa'tërinhuë'.

18 Nani no'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipi ninorinso' no'tëquën ninshitëranquëma'. Natanpatama', inachachin a'chinacaso' ya'huërin. Iso nanan apancatohuatama', iso quiricaquë sha'huirinso chachin nisha nisha quëran Yosë ana'intarinquëma'. Na'con na'con ana'intarinquëma'.

19 Iso quirica quëran nani no'tëquën anitotëranquëma'. A'na nanayan tëranta' apahuantohuatama', co nanpirin nara nohuitaramahuë'. Co Yosë ninanonëinquë pa'saramahuë'.

²⁰ Quisoso chachin anitotërincoŝo' ya'ipi ninshitëranquëma'. “Tëhuëñchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahüë,” tënin. ¡Inapoquë' Sinioro! A'naroáchin o'mantaquë', itërahuë.

²¹ Sinioro Quisoso noya catahuainquëma'. Ya'ipi imaramasopita nosoroatëñquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Coansha

Yosë nanamën
New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7